

ВІСНИК

Вищої
кваліфікаційної
комісії суддів України

Святковий випуск
до дня п'ятої річниці
заснування

PIETAS

2

2015

16 ВЕРЕСНЯ – П'ЯТА РІЧНИЦЯ ЗАСНУВАННЯ КОМІСІЇ

Чи може бути юрист «святим»? Декілька слів напередодні 5-річчя Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Сергій Козьяков	2
Привітання Ярослава Романюка	4
Привітання Зеновія Холоднюка	5
Привітання Олександра Нечитайла	6
Привітання Ігоря Бенедисюка	6
Привітання Богдана Львова	7
Привітання Миколи Точицького	8
Привітання Вайдотаса Верби	8
Привітання Крістоса Джакомопулоса	9
Привітання Георга Стави	10
Привітання Віргіліюса Валанчюса	11
Привітання Ліліт Данегян	12
Привітання Адель Кент	13
Привітання Олега Шакова	14
Привітання Девіда Майкла Вона	14
Привітання Реди Мольєне	15
Привітання Лаши Маградзе	16
Суддя у баченні Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Микола Патрюк	17
Вітальне слово Станіслава Щотки	18
Вітальне слово Михайла Макаρχука	19
Вітальне слово Андрія Василенка	21
Вітальне слово Тетяни Весельської	23
Вітальне слово Анастасії Заріцької	24
Вітальне слово Павла Луцюка	25
Вітальне слово Миколи Мішина	28
Вітальне слово Валентини Устименко	29
Вітальне слово Сергія Прилипка	30
Вітальне слово Юрія Тітова	34

ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ ВККСУ

Емблема Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	36
Біографії членів Комісії першого складу	37
ФОТОГАЛЕРЕЯ	44

Науково-практичний юридичний журнал

Видається із вересня 2011 року

Спізасновники:

**Вища кваліфікаційна комісія суддів України,
Національний університет «Юридична
академія України імені Ярослава Мудрого»**

Свідоцтво про державну реєстрацію
Серія КВ № 20089-9889ПР

Рекомендовано до друку та
розповсюдження через мережу Інтернет
рішенням Вченої ради Національного
університету «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»
(протокол № 3 від 22.11.2013)

Визнано Міністерством освіти і науки України
науковим фаховим виданням.

Наказ про включення до Переліку наукових
фахових видань України від 14.02.2014 № 153

Голова Редакційної колегії

Козьяков Сергій Юрійович

Редакційна колегія:

Прилипко С. М., Беляневич В. Е.,
Весельська Т. Ф., Гетьман А. П., Довгерт А. С.,
Заріцька А. О., Капліна О. В., Москвич Л. М.,
Кузнєцова Н. С., Муравйов В. І., Патрюк М. В.,
Сопільник Л. І., Карагусов Ф. С., Щотка С. О.,
Яроцький В. Л., Штаріне Л., Андрій В. М.,
Іншин М. І.

Головний редактор

С. Ю. Козьяков

Коректор

О. С. Березовська

Відповідальність за достовірність фактів,
цитат, власних назв та інших відомостей
несуть автори публікацій.

Редакція може не поділяти точки зору автора.

У журнал зберігається правопис
законодавчих, нормативних актів, наказів,
методологічних розробок,
що надійшли до редакції.

Редакція залишає за собою право
на скорочення та редагування текстів.

Статті обов'язково проходять
відбір і рецензування.

Номер 2 (14) 2015 схвалено і рекомендовано
до друку рішенням редакційної колегії,
протокол №3 від 14.09.2015 р.

Підписано до друку 25.09.2015 р.

Формат 60x84 1/8

Папір крейдований

Наклад 300 примірників

Оригінал-макет затверджено

Вищою кваліфікаційною комісією

суддів України

Видавець ТОВ «Піраміда»

© Текст — Вища кваліфікаційна комісія
суддів України

Адреса редакції:

м. Київ, вул. Механізаторів, 9.

www.vkksu.gov.ua

Козьяков Сергій Юрійович
Голова Вищої кваліфікаційної комісії
суддів України

Чи може бути юрист «святим»? Декілька слів напередодні 5-річчя Вищої кваліфікаційної комісії суддів України

Зрозуміло, що за сучасних умов – ні. А взагалі?

Нам вдалося знайти лише один приклад, проте який! Іван Златоуст в юності обрав професію юриста і адвоката. Як свідчать історичні джерела, в цій іпостасі він мав значний успіх і великі перспективи. Однак під впливом жажливої дійсності він покинув світське життя для занять Св. Писанням і подвигів благочестя. У 397 році після смерті Константинопольського патріарха Златоуст після довгих умовлянь (!) посів його місце. Свою посаду він використав для боротьби з непристойними нравами, крадіжками чиновників і захисту бідних. Сучасні

історики висловлюють припущення, що саме Іван Златоуст був автором «Апокаліпсиса» (Мельниченко І. П. «Когда и сколько заплатили Иуде Искариоту»). Втім, так було багато сотень років тому.

Містер Піквік, головний герой роману Діккенса «Посмертні записки Піквікського клубу», звертаючись до королівського юрисконсульта (мова перекладу – російська), говорить: «Джентльмены вашей профессии, сэры, ... видят наихудшую сторону человеческой природы. Все споры, все недоброжелательство, вся злоба обнаруживаются перед вами». Це Діккенс написав у 1836 році, коли йому було

всього 24 роки. А ось що писав Бальзак (мова перекладу – російська) в блискучій повісті «Полковник Шабер» чотирма роками раніше: «...представители трех профессий в нашем обществе – священник, врач и юрист – не могут уважать людей. Недаром они ходят в черном, – это траур по всем добродетелям и по всем иллюзиям. И самый несчастный из них троих – это поверенный.... Мы, поверенные, видим все одни и те же низкие чувства, ничем не смягчаемые; наши конторы – сточные канавы, очистить которые не под силу человеку». Два геніальних письменники, два юристи-не невдахи на протилежних берегах Ла-Маншу дійшли однакових висновків про професію юриста.

І тому зрозуміло, чому Діккенс в тому ж романі пише вже про суддю так:

«Судья Стейрли (который заменял главного судью, отсутствующего по болезни) был чрезвычайно маленького роста и такой толстый, что казалось, весь состоял из лица и жилета. Он вкатился на двух маленьких кривых ножках и, важно кивнув адвокатам, которые так же важно кивнули ему, поместил маленькие ноги под стол, а свою треуголку – на стол; и когда судья Стейрли

покончил с этим, от всей его особы остались видны только два маленьких подозрительных глаза, широкая розовая физиономия и примерно половина большого и очень курьезного на вид парика».

Вже багато років сплинуло відтоді. І після багатьох історичних катаклізмів у багатьох країнах змінилися юристи, суди і судді.

Запроваджено зміни в судовій системі і в Україні. Це не перші зміни і, вірогідно, не останні.

Важливу роль у цих змінах відіграє Вища кваліфікаційна комісія суддів України. Надзвичайно цікава історія Комісії, участь в її роботі протягом всієї історії існування видатних юристів, які є дуже цікавими особистостями і фантастичними професіоналами.

Багато чого зроблено за п'ять років існування Комісії, яка була створена під час судової реформи 2010 року. Комісії ще більше доведеться зробити під час реформи 2015-2016 років.

Вітаю всіх членів Вищої кваліфікаційної комісії України всіх складів.

Вітаю всіх працівників Комісії всіх років.

Добра вам, шановні колеги!

Шановні члени Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та працівники секретаріату!

Щиро вітаю вас із п'ятою річницею створення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

У нинішніх умовах необхідності вдосконалення в Україні системи судового устрою та судочинства відповідно до європей-

ських стандартів саме на Комісію покладається відповідальне завдання щодо забезпечення стабільного та якісного наповнення судів професійними кадрами, справедливого застосування важелів дисциплінарного впливу на суддів.

Від наполегливої праці, самовідданості та професіоналізму кожного члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України залежить подальше зміцнення судової влади, упровадження сучасних та ефективних принципів роботи на ниві правосуддя, а отже, і розвиток України як правової держави.

Тож зичу всім вам здоров'я, оптимізму та благополуччя. Нехай завжди будуть із вами успіх і наснага, що надихатимуть на нові професійні звершення.

З повагою

Голова Верховного Суду України

Ярослав Романюк

*Шановні члени Комісії,
працівники секретаріату, колеги!*

Від імені колективу Державної судової адміністрації України та від мене особисто прийміть найсвітліші, щирі вітання з нагоди 5-ї річниці утворення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України!

П'ять років – термін невеликий, але, враховуючи історичний момент реформування судової влади, яке відбувається сьогодні, це ціла епоха, тому є всі підстави говорити, що Вища кваліфікаційна комісія суддів України як самостійний і постійно діючий орган у системі судової влади нашої держави відбулася. За цей час ви запустили в чіткій системі координат українського законодавства зладжений механізм добору суддівських кадрів, усвідомлюючи, що здійснення правосуддя є почесною і нелегкою місією, яка вимагає від суддів особливої відповідальності, сумлінності та високого професіоналізму.

Добір кандидатів для призначення на посади суддів, дисциплінарне провадження стосовно суддів, проведення кваліфікаційного оцінювання суддів – це повноваження Комісії, які мають визначальне значення не лише для суддівського корпусу нашої країни, а й для суспільства в цілому.

Саме ви є відповідальними за формування в Україні справедливого та прозорого суду, якого вимагає суспільство. Від вашої компетентності, професіоналізму, принципності, організованості залежить рівень виконання Комісією своїх обов'язків, а отже й ставлення інших державних інституцій України та міжнародної спільноти до демократичних засад формування суддівського корпусу в нашій державі. Адже запроваджена Законом України “Про судоустрій і статус суддів” процедура призначення на посаду судді дає можливість забезпечувати об'єктивний та неупереджений розгляд судової справи, основними критеріями якого є рівень професіоналізму в поєднанні з людськими якостями кандидатів на посаду судді.

З нагоди п'ятої річниці утворення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України щиро бажаю вам міцного здоров'я, успіхів у вашій нелегкій щоденній праці, миру, добра, злагоди в родинах та нових професійних досягнень. Нехай ваш високий професіоналізм, досвід та знання й надалі сприятимуть становленню правової української держави.

*З повагою
Голова ДСА України*

Зеновій Холоднюк

Шановний Сергію Юрійовичу!

Від імені Вищого адміністративного суду України та від себе особисто щиро вітаю Вас і весь колектив Вищої кваліфікаційної комісії суддів України з 5-ю річницею від дня її утворення!

Упевнений, що визначений правовий статус Вищої кваліфікаційної комісії суддів України створив умови для забезпечення стабільного, своєчасного та якісного наповнення судів професійними кадрами, які зроблять все можливе для захисту прав і свобод кожного громадянина нашої держави.

Бажаю Вам натхнення, успіхів у благородній справі служіння народу, добра і миру, мудрості і терпіння.

Нехай кожен прожитий день буде осяяний радістю від усвідомлення вагомого внеску в забезпечення розвитку українського судочинства.

З повагою

Голова Вищого адміністративного суду України

Олександр Нечитайло

Шановні члени Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та працівники секретаріату!

Від імені Вищої ради юстиції та від себе особисто щиро вітаю вас із 5-ю річницею від початку діяльності Комісії.

Приємно відзначити той факт, що за відносно короткий проміжок часу Вища кваліфікаційна комісія суддів України стала важливим елементом у системі добору, навчання та відповідальності суддівських кадрів.

Переконаний, що робота Комісії й надалі сприятиме наповненню національної судової системи кваліфікованими та високоморальними кадрами, шляхом кваліфікаційного оцінювання гарантуватиме високий фаховий рівень суддів усіх інстанцій, якісною та прозорою дисциплінарною практикою відновлюватиме загальносуспільну довіру до судової влади в Україні.

Хочу побажати всім членам Комісії та працівникам секретаріату гарного настрою, міцного здоров'я, добробуту, наснаги, оптимізму, життєвої енергії, творчих успіхів та вагомих здобутків у професійній діяльності.

З повагою

Голова Вищої ради юстиції

Ігор Бенедисюк

*Шановні Сергію Юрійовичу,
Члени Вищої кваліфікаційної комісії суддів України
та працівники секретаріату!*

Від імені колективу Вищого господарського суду України та від себе особисто щиро вітаю Вас із п'ятою річницею з дня утворення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України як постійно діючий орган у системі судоустрою створює умови для забезпечення стабільного, своєчасного та якісного наповнення судів професійними кадрами, ефективного й об'єктивного розгляду питань про дисциплінарну відповідальність суддів.

Ваша самовіддана праця, наполегливість і принципова позиція мають важливе значення для формування професійного суддівського корпусу і відновлення довіри суспільства до судів і суддів.

Переконаний, що законодавчі зміни і нова система добору суддівських кадрів сприятимуть реалізації судово-правової реформи в нашій країні та стануть прогресивним кроком на шляху досягнення цілей, визначених європейським курсом України.

З нагоди свята щиро бажаю вам, шановні колеги, мирного неба, міцного здоров'я, родинного щастя, невичерпної енергії та успіхів на благо процвітання нашої держави.

*З повагою
Голова Вищого господарського суду України*

Богдан Львов

Вищої кваліфікаційної комісії суддів України у професійній діяльності, особливо у такий складний і важливий для української держави час!

Микола Тоцицький,
Постійний представник України при Раді Європи

*Шановний Сергію Юрійовичу!
Прийміть мої найщиріші і найсердечніші вітання з ювілеєм Вищої кваліфікаційної комісії суддів України!*

Ще п'ять років тому очолювана Вами установа діяла на громадських засадах і вимушена була пробиватись крізь терени пострадянської судової системи до нових демократичних стандартів організації і функціонування українського судочинства. Сьогодні важко собі уявити судову систему України без Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

У нових реаліях саме на очолюваний Вами колектив припадає лівова частка роботи з оновлення і очищення українських судів. Розуміючи тягар відповідальності і водночас усвідомлюючи важливість Вашого завдання для становлення сучасної демократичної України, бажаю міцного здоров'я, наснаги, душевного спокою і терпіння!

Нехай кипуча творча енергія і невичерпні життєві сили незмінно супроводжують Вас особисто і весь колектив

*Dear Mr. Kozyakov,
On behalf of the OSCE Project Co-ordinator in Ukraine let me take this opportunity to extend assurances of our highest consideration on occasion of the 5th anniversary of the Commission's establishment and express gratitude for your cooperation and support.*

High Qualification Commission of Judges of Ukraine is a longstanding partner of the OSCE Project Co-ordinator in Ukraine in a number of projects aimed at enhancing professionalism and effectiveness of judicial system, advancing legal education and building capacity of civil society in trial monitoring.

We would like to take this opportunity to thank you for our cooperation and express sincere hope for further fruitful co-operation between the High Qualification Commission of Judges of Ukraine and the OSCE Project Co-ordinator in Ukraine.

*Sincerely,
Ambassador Vaidotas Verba
OSCE Project Co-ordinator in Ukraine*

Шановний пане Козьяков!

З нагоди п'ятої річниці з дня заснування Комісії дозвольте на правах Координатора проектів ОБСЄ в Україні скористатися цією можливістю та висловити свою повагу й вдячність за Вашу співпрацю і підтримку.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України є багаторічним партнером Координатора проектів ОБСЄ в Україні у низці проектів, спрямованих на підвищення професіоналізму та ефективності судової системи, покращення якості юридичної освіти та посилення ролі громадянського суспільства у процесі здійснення судочинства.

Ми дякуємо Вам за спільну роботу та висловлюємо щирю надію на подальшу плідну співпрацю між Вищою кваліфікаційною комісією України та Координатором проектів ОБСЄ в Україні у майбутньому.

З повагою
Посол Вайдотас Верба, Координатор проектів ОБСЄ в Україні

Independence and accountability of the judiciary are key internationally recognised standards by which all the member states of the Council of Europe are bound. Accessibility of justice and transparency and legal certainty in the judge's conduct of court hearings are similarly critical principles, all of which must be properly regulated and implemented if the rule of law is to be fully respected in Ukraine. European standards on judicial integrity and accountability are clear and straightforward, still their application is not always an easy task given the specific national context (political, historical and legal culture) that determines the structure and workings of the country's judiciary.

Today Ukrainian society is making increasing demands on the judiciary, and it expects it to deliver a high quality public service. As a consequence, issues of judicial appointment, professionalism of judges, evaluation, assessment and accountability are becoming increasingly important, as they are in all European countries.

There is a lot of guidance and expertise that the Council of Europe provides to its member states but the key role in applying those standards and the ways how the trust in the judiciary is strengthened is to be played by the national institutions concerned. The role of judicial self-governing bodies, and the High Qualification Commission of Judges of Ukraine in particular, in ensuring the independence of the judiciary is very important in this respect. The way in which future judges are selected and the manner in which their accountability is ensured have an enormous impact on the independence and efficiency of the judiciary, and on the way in which the judiciary is perceived by the public. This is another area where the Council of Europe expertise is available through the recommendations of the Committee of Ministers, the opinions of the Consultative Council of European Judges and the case-law of the European Court of Human Rights.

Our co-operation with the HQCJ has been positive as both the Council of Europe and the HQCJ are prioritising the need for continued reform and modernisation of the judiciary. We are delighted to be working with the HQCJ on a range of issues on the organisation and running of a judicial system in Ukraine. Whether justice does become more efficient and gains public trust is of course in the hands of the national institutions and the representatives of the judiciary responsible for implementing those standards and we recognise the commitment of HQCJ in this respect. Let me, as the Special Advisor for Ukraine of the Secretary General of the Council of Europe, congratulate the HQCJ with its 5th anniversary and wish both the Council of Europe and the HQCJ fruitful co-operation for full implementation of the judicial reform in Ukraine.

Christos Giakoumopoulos

Director of Human Rights in the Council of Europe's Directorate General Human Rights and Rule of Law, Special Adviser to Council of Europe's Secretary General for Ukraine

Незалежність та підзвітність судової влади є ключовими міжнародними принципами, які визнаються та які пов'язують між собою усі держави-члени Ради Європи. Питання щодо реалізації таких важливих принципів як доступ до правосуддя, прозорість та правова визначеність суддів під час судових слухань можуть бути належним чином урегульовані й реалізовані лише у разі чіткого дотримання Україною принципів верховенства права.

Європейські стандарти підзвітності та цілісності судової системи викладені ясно і просто, проте їх застосування не завжди є легким і чітким, оскільки щоразу необхідно враховувати специфічні національні особливості (політичні, історичні та правової культури), що визначають структуру та врегульовують порядок функціонування судової системи в конкретній країні.

Сьогодні українське суспільство висуває надзвичайно високі вимоги до судової гілки влади, в першу чергу, сподіваючись на отримання якісних державних послуг. Як результат, питання, що стосуються призначення на посаду судді, професіоналізму суддів, оцінювання, проведення оцінки та підзвітності суддів, стають все більш важливими, як це й відбувається в усіх європейських країнах.

Рада Європи розробила для своїх держав-членів безліч методологій та посібників щодо застосування цих стандартів, конкретні кроки для їх впровадження, але слід пам'ятати про головне – зміцнення суспільної довіри до судової гілки влади, адже це питання повністю належить до компетенції національних державних інституцій. У забезпеченні незалежності судової системи вкрай важливою є роль судових органів само-

врядування та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Особливої уваги потребують питання добору кандидатів на посаду судді та підзвітність суддів, оскільки це не лише має величезний вплив на незалежність та ефективність судової системи, але й формує оцінку суспільством судової системи в цілому. Регулювання цієї сфери здійснюється на основі експертизи Ради Європи, з якою можна ознайомитись в рекомендаціях Комітету міністрів, висновках Консультативної ради європейських суддів і прецедентного права Європейського суду з прав людини.

Наша співпраця з Вищою кваліфікаційною комісією суддів України завжди була позитивною, тому що Комісія, як і Рада Європи, своїми головними завданнями вважає необхідність продовження реформи і модернізацію судової системи. На сьогодні у нас є чималий досвід спільної роботи з Комісією в питаннях з організації роботи судової системи України. Ми вважаємо, що ситуація у сфері правосуддя дійсно може покращитись, довіра суспільства до судової системи повернеться, але це під силу лише інституції, визначеній відповідальною за впровадження цих стандартів. Ми вважаємо, що Вища кваліфікаційна комісія суддів України і є саме тією установою, здатною виконати таке важливе завдання. Дозвольте мені як Спеціальному раднику Генерального секретаря Ради Європи в Україні привітати Вищу кваліфікаційну комісію суддів України з п'ятою річницею від дня заснування і побажати плідної роботи в реалізації судової реформи в Україні.

Крістос Джакомопулос,

Директор Генерального департаменту з прав людини та верховенства права Ради Європи, Спеціальний представник Генерального секретаря Ради Європи в Україні

Dear Colleagues,

In its five years of existing, the High Qualification Commission of Judges of Ukraine became an important factor in setting judicial standards to improve the Ukrainian judiciary: Appointments, nominations, transfer of judges and disciplinary procedures are the most important backbone ensuring an independent and functioning judiciary. And the High Qualification Commission of Judges consequently contributes to this.

Especially at CEPEJ, the Commission for the Efficiency of Justice of the Council of Europe, where we try to provide the practitioners of judiciary with practical knowledge to improve the efficiency of justice in accordance with the European Convention of Human Rights, we notice, that development of judiciary is not only a quantitative, but mainly a qualitative process.

Therefore the High Qualification Commission of Judges of Ukraine – which became also a reliable partner in European projects – has to take the responsibility actively, creating condi-

tions for ensuring a stable, timely and qualitative provision of courts with professional judges, as well as securing an effective and objective consideration of issues of disciplinary liability of judges.

At its 5th anniversary I thank the High Qualification Commission of Judges of Ukraine for its fruitful cooperation and wish the Commissions all the best for the upcoming future!

Georg Stawa, President of the CEPEJ

Шановні колеги!

Цього року виповнюється п'ять років з моменту заснування Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. За цей час вона посіла провідне місце в забезпеченні функціонування судової системи України. Враховуючи важливість покладених на неї завдань, головним з яких є вдосконалення судочинства, приємно стверджувати, що основні процедури для належного функціонування національної судової системи, а саме: призначення кандидатів на посаду судді, їх подальше переведення, притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності виконуються на належному рівні.

Протягом усіх цих років Європейська комісія з питань ефективності правосуддя Ради Європи (СЕПЕJ) спрямовувала свою практичну та методологічну підтримку на розбудову та зміцнення системи правосуддя в Україні відповідно до Європейської конвенції з прав людини. Сьогодні можна з упевненістю констатувати, що процеси розвитку судової гілки влади в Україні перейшли на якісно новий рівень.

Вважаю, що саме Вища кваліфікаційна комісія суддів України, яка вже зарекомендувала себе як надійний партнер в європейських проєктах, має взяти відповідальність за подальше створення умов для стабільного, своєчасного та якісного відправлення правосуддя, забезпечуючи при цьому об'єктивний розгляд питань щодо дисциплінарної відповідальності суддів.

Прийміть мої щирі вітання з нагоди п'ятої річниці заснування Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та дозвольте подякувати вам за всі ці роки плідної роботи. Сподіваюсь на продовження співпраці у майбутньому та бажаю непохитної віри в краще майбутнє!

Георг Става,
Президент Європейської комісії з ефективності правосуддя (СЕПЕJ)

As one of the core judicial governance institutions, the High Qualification Commission of Ukraine is doing very important work assuring high professional standards and accountability of judiciary in Ukraine. During these challenging times for the country efforts of the High Qualification Commission of Ukraine are essential for restoration of trust of society in the justice sector and strengthening rule of law in the country. On behalf of the EU Project "Support to Justice Sector Reforms in Ukraine" I would like to thank the Commission and Secretariat for their continuous openness to fruitful collaboration. It is a great pleasure to congratulate the High Qualification Commission with its' fifth anniversary and to you inspiration, strength and best results in your difficult and important work!

Prof. Virgilijus Valancius, Team Leader
EU Project "Support to Justice Sector Reforms in Ukraine"

Як одна з основних інституцій у судовій владі Вища кваліфікаційна комісія суддів України виконує надважливу роботу, забезпечуючи високі професійні стандарти та підзвітність судової влади в Україні. У ці нелегкі для країни часи діяльність Вищої кваліфікаційної комісії суддів є ключовою для відновлення довіри суспільства до сектору правосуддя та посилення верховенства права в Україні. Від імені Проєкту ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції в Україні» хочу подякувати Комісії та секретаріату за їх відкритість і готовність до постійної плідної співпраці. Із великим задоволенням вітаю колектив Вищої кваліфікаційної комісії суддів України із п'ятою річницею та бажаю натхнення, сил і найкращих результатів у вашій складній та важливій праці!

Проф. Віргіліюс Валанчюс,
Керівник Проєкту ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції в Україні»

Through its co-operation projects with member states, the Council of Europe works to ensure that everyone can benefit from an independent, accountable and efficient judiciary, also - through our cooperation projects. These basic principles need to be made complementary elements of a well-functioning judiciary so that everyone enjoys effective and equal access to an independent judicial system that delivers quality decisions. The projects have direct access to the expertise of our specialised institutions, such as the Venice Commission, the European Committee on Legal Co-operation, the European Commission for the Efficiency of Justice, known as the CEPEJ, the Consultative Council of European Judges (CCJE), and the Department for the Execution of Judgments of the European Court of Human Rights, and make it available to our Ukrainian partners. These institutions are at the heart of the Council of Europe's advisory and standard-setting work, and we involve them actively in our projects.

The HQCJ is a body which plays an essential role in the selection, appointment, discipline and evaluation of judges in Ukraine. This institution is crucial for safeguarding the individual independence of judges and of the judiciary as a whole. It has been, and continues to be, an active actor in the Ukrainian justice system. Our aim is to ensure through our projects that the functions and competences of the HQCJ are fully in line with applicable Council of Europe standards. We have already co-operated successfully for a number of years with the HQCJ and based on the positive experience of these projects we can only look forward to our future co-operation. Our new projects always draw upon the lessons learnt from the past projects and our ambition is that our projects become a guiding tool in strengthening the functioning of the judiciary in Ukraine. This is a continuous process which has been made possible thanks to our very good cooperation with the HQCJ and other Ukrainian partners and their commitment to implement the reform.

The projects are real opportunities and we do encourage the HQCJ to make optimal use of them and, for this, to tell us what would be helpful and relevant for the judicial reform at this time. The Council of Europe and its projects are at your disposal as they support Ukraine in implementing our common standards. I warmly congratulate the HQCJ on its 5th anniversary and look forward to our continuous co-operation!

Lilit Daneghian

Head of the Justice Sector Reform Unit 1

Division for Legal Cooperation

Justice and Legal Co-operation Department

DG I – Directorate General of Human Rights and Rule of Law

Council of Europe

Рада Європи в рамках проектів співпраці з державами-членами працює над забезпеченням кожного індивіда перевагами незалежної, відповідальної та ефективною судової системи. Ці основні принципи мають бути враховані як додаткові елементи добре функціонуючої судової системи, у якій кожен матиме ефективний та рівноправний доступ і яка прийматиме якісні судові рішення. Для здійснення експертизи нормативних актів проекти мають пряий доступ до наших спеціалізованих інституцій, таких як Венеціанська комісія, Європейський комітет з питань правового співробітництва, Європейська комісія з питань ефективності правосуддя (відома як CEPEJ), Консультативна рада європейських суддів (CCJE) і Департамент з питань виконання рішень Європейського суду з прав людини, та забезпечують доступність для наших українських партнерів. На ці установи покладено консультативну та нормотворчу роботу Ради Європи і ми активно залучаємо їх до наших проектів.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України є органом, який відіграє важливу роль у процесі добору, призначення, дисциплінарної відповідальності та оцінювання суддів в Україні. Ця установа має вирішальне значення для забезпечення індивідуальної незалежності суддів і судової влади в цілому. Комісія була і є активною інституцією в системі українського правосуддя. Нашою метою є забезпечення за допомогою наших проектів повної відповідності функцій і повноважень Вищої кваліфікаційної комісії суддів України чинним стандартам Ради Європи. Ми успішно співпрацювали протягом декількох років з Комісією і на основі позитивного досвіду роботи цих проектів можемо тільки з нетерпінням чекати на продовження співпра-

ці. Наші нові проекти завжди ґрунтуються на досвіді, отриманому з минулих проектів, і наша мета полягає в тому, щоб ці проекти стали основним інструментом у зміцненні судової системи в Україні. Це безперервний процес, який став можливим завдяки тісній співпраці з Вищою кваліфікаційною комісією суддів України, іншими українськими партнерами та їхній прихильності до реалізації реформи.

Зазначені проекти дають реальні можливості і ми закликаємо Вищу кваліфікаційну комісію суддів України оптимально використати їх, а для цього вказати нам, що було б корисно та доцільно для судової реформи в цей час. Комісія може повністю розраховувати на Раду Європи та її проекти у питанні надання підтримки Україні в реалізації наших спільних стандартів. Сердечно вітаємо Вищу кваліфікаційну комісію суддів України з 5-річчям діяльності та з нетерпінням чекаємо на продовження співпраці!

Ліліт Данегян,

Координатор проекту Ради Європи «Підтримка реформи системи суддівської відповідальності в Україні», Керівник сектору реформ у сфері юстиції відділу правового співробітництва Департаменту з питань правосуддя та правового співробітництва Генерального Директорату з прав людини та верховенства права Ради Європи

On behalf of the National Judicial Institute of Canada, and on my own behalf, I would like to extend sincere and best wishes and congratulations to the High Qualifications Commission of Ukraine for the celebration of their five year anniversary. It is indeed a milestone of importance. The work of the HQC is fundamental to the judiciary of Ukraine and as well, to the country of Ukraine as a whole, its governance, its future and rule of law. The National Judicial Institute has been working with the High Qualifications Commission for several years in its important role in judicial education. The National Judicial Institute is grateful for the High Qualifications Commission contribution to the achievements and results of this collaboration.

**Honorable Justice Adele C. Kent, Executive Director
National Judicial Institute of Canada**

Від імені Національного суддівського інституту Канади та від себе особисто хочу передати найщиріші побажання Вищій кваліфікаційній комісії суддів України, привітати членів Комісії та співробітників секретаріату з п'ятою річницею її створення. Це без перебільшення дуже важлива подія. Діяльність Вищої кваліфікаційної комісії суддів України має фундаментальний характер для судової системи України, а також для держави Україна в цілому, її майбутнього та верховенства права. Національний суддівський інститут Канади вже декілька років співпрацює з Комісією у такій надзвичайно важливій царині як суддівська освіта. Національний суддівський інститут Канади вдячний Вищій кваліфікаційній комісії суддів України за її внесок у досягнення та результати цієї співпраці.

**Суддя Адель Кент, Виконавчий директор
Національного суддівського інституту Канади**

The High Qualification Commission of Judges of Ukraine (HQC) has been a central partner of the Office of the Commissioner for Federal Judicial Affairs in various Canada-Ukraine cooperation initiatives around justice sector reform in Ukraine. It has been a pleasure to work with the commissioners and officials of the HQC over the past 3 years. The HQC undertakes meaningful work in a range of areas that are critical for a strong, independent judiciary that maintains the confidence and trust of the public. I wish the HQC every success, as it continues its important work during these complex times in the country's history. We look forward to continued cooperation and collaboration on meaningful justice sector reform work in Ukraine.

**Oleg Shakov, Director, International Programs Division
Office of the Commissioner for Federal Judicial Affairs
Canada**

Вища кваліфікаційна комісія суддів України була і є ключовим партнером для Офісу уповноваженого з питань федеральних суддів Канади у багатьох ініціативах канадсько-українського співробітництва у сфері реформування судової системи в Україні. Співпраця з членами Комісії і співробітниками секретаріату в останні 3 роки принесла багато задоволення. Вища кваліфікаційна комісія суддів України виконує дуже важливу роботу у декількох сферах, які є основоположними для сильної і незалежної судової системи і дозволяють підтримувати належний рівень довіри суспільства до неї.

Бажаю Вищій кваліфікаційній комісії суддів України всіляких успіхів у продовженні її важливої роботи у такі непрості для історії держави часи. Ми сподіваємося на подальшу плідну співпрацю у сфері реформування судової системи України.

**Олег Шаков, Директор міжнародного відділу
Офісу уповноваженого з питань федеральних суддів Канади**

Шановні колеги!

Від імені Проекту USAID «Справедливе правосуддя» прийміть щирі вітання з нагоди п'ятої річниці діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Заснування Комісії як постійно діючого органу в системі судоустрою України, відповідального за формування професійного суддівського корпусу, стало важливим кроком на шляху ствердження незалежності судової влади.

Спільними зусиллями за короткий час ми досягли відчутних результатів у запровадженні об'єктивного і прозорого механізму добору суддів та притягнення їх до дисциплінарної відповідальності.

Сьогодні разом з вами ми пишаємося існуванням в Україні якісної системи добору кандидатів на суддівські посади, завдяки якій систему правосуддя поповнила свіжа хвиля – майже тисяча суддів.

Маємо за честь, панове, й надалі підтримувати діяльність Комісії як партнера в процесі реалізації нею нових

складних завдань заради ствердження в демократичній державі ідеї підзвітності судової влади паралельно з гарантіями незалежності суддів.

Переконані, що прозора й ефективна діяльність Вищої кваліфікаційної комісії суддів України стане запорукою позитивних перетворень і впевненого поступу на шляху формування в Україні суддівського корпусу, добросовісного й відданого ідеалам демократії та свободи, що сприятиме зміцненню довіри громадян до судової системи.

Бажаємо вам успіхів у цій важливій і почесній справі!

З повагою

Девід Майкл Вон, Керівник Проекту USAID «Справедливе правосуддя»

The aspiration of Ukrainian people and its officials to develop the democratic tradition of the country based on the rule of law is astonishing and inspiring as much as enabling to believe in undoubtful success of this direction.

This profound impression was verified by my personal experience, especially while working as an expert in the EU Project “Support to Justice Sector Reforms in Ukraine” with members of the High Qualification Commission of Ukraine and its personnel. The devotion of the representatives of this institution towards strengthening the independence, competence, transparency, understanding of professional commitments and improving public trust in Ukrainian judiciary, particularly by establishment of the system of qualification assessment and performance evaluation of judges in Ukraine, based on the best European practices and standards, certainly deserves respect and support for sustainability and further development in the judicial sector.

On the occasion of the 5th anniversary of the activity of the High Qualification Commission I would like to wish all the members and personnel of the Commission to keep their dedication and belief in the mission of this body as one of the main players enabling the improvement of the strong and independent judicial system serving as the safeguard of human rights and the democratic values in the country.

Reda Molien

Director of the National Courts Administration of Lithuania

Прагнення як українського народу, так і представників влади розвивати демократичні традиції країни, засновані на принципах верховенства права, надихають настільки, що дозволяють вірити у їх безсумнівний успіх.

Таке моє переконання базується на особистому досвіді, який я набула під час роботи як експерт в Проекті ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції в Україні», особистого спілкування з членами та працівниками Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Справжня відданість представників цієї установи ідеалам незалежності, їх компетентність та професіоналізм, розуміння своїх професійних зобов'язань, загальна спрямованість на відновлення суспільної довіри до судової системи справді вражає. Створення системи кваліфікаційного оцінювання та оцінки ефективності суддів в Україні, заснованих на кращих європейських стандартах та практиці, безумовно, заслуговують глибокої поваги та викликає впевненість у незмінності шляху реформування судової гілки влади.

З нагоди п'ятої річниці утворення дозвольте привітати членів та колектив Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та побажати всім зберегти відданість і віру у ваше призначення, призначення вашої установи як ключового гравця, спроможного відновити сильну і незалежну судову систему в Україні, яка гарантує дотримання прав людини і демократичних цінностей.

Редда Мольєне,

Директор Національної судової адміністрації Литви

Dear Mr. Sergii KOZIAKOV!

On behalf of the High School of Justice of Georgia, I have an honour to extend wholehearted congratulations to the High Qualification Commission of Judges of Ukraine on this occasion of its fifth anniversary.

I would like to wish you and your vigorous team even more success in the process of building effective and efficient judicial system of Ukraine. By and large the decisions you make determine the perception of Ukrainian citizens in relation to their legal protection as well as contribute to society's increasing trust in Judiciary.

Your work is a very important part of the ongoing reforms of Ukraine and plays a significant role in successfully completing those reforms.

Ensuring the high professionalism and qualification of judges is undeniably a foremost guarantee of fair and transparent judiciary.

I wish you much success in professional as well as private life.

Your work bears a high responsibility before the nation as well as is of utmost importance for the democratic development of Ukraine.

At the end, I would like to reiterate my and my team's respect and encouragement to you and your institution.

***Best wishes,
Lasha Maghradze
Director of the Georgia High
School of Justice of Georgia***

Шановний Сергію Юрійовичу!

Прийміть щирі і сердечні вітання від імені Вищої школи юстиції Грузії. На мою долю випала велика честь особисто привітати Вас із цією приємною нагодою – п'ятою річницею з дня заснування Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Дозвольте побажати Вам особисто, Вашій могутній та рішучій команді справжніх професіоналів успіхів у побудові ефективної та дієвої судової системи в Україні. Важко оцінити Ваш особистий внесок у розвиток правового захисту громадян України та Ваші нестемненні прагнення щодо повернення довіри до судової гілки влади.

Забезпечення високого професіоналізму та кваліфікації суддів, безумовно, є основною гарантією справедливого і прозорого правосуддя.

Від усього серця бажаю Вам особистого щастя, плідної роботи та нових професійних здобутків. Результати Вашої роботи мають першочергове значення для української нації та для демократичного розвитку України загалом.

***З найкращими побажаннями
Лаша Маградзе,
Директор Вищої школи юстиції Грузії***

Патрюк Микола Васильович
Заступник Голови
Вищої кваліфікаційної комісії
суддів України

Суддя у баченні Вищої кваліфікаційної комісії суддів

Чинна Конституція України визначає суд як орган здійснення правосуддя, засади судочинства та суддю як носія правосуддя. Характерно, що ці положення Конституції, як і увесь її зміст, ґрунтується на її преамбулі про те, що вона прийнята Верховною Радою від імені українського народу – громадян України всіх національностей, виражаючи суверенну волю народу, спираючись на багатовікову історію українського державотворення і на основі здійсненого українською нацією, усім українським народом права на самовизначення, дбаючи про забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя, піклуючись про зміцнення громадянської злагоди на землі України, прагнучи розвивати і зміцнювати демократичну, соціальну, правову державу, усвідомлюючи відповідальність перед Богом, власною совістю, попередніми, нинішніми та прийдешніми поколіннями.

Для права на зайняття посади судді, крім сучасних знань права і законів, необхідно, на мій погляд, старе як світ розуміння судді як особи, здатної за законом і по совісті розглянути справу та ухвалити акт правосуддя.

У цьому контексті хочу звернутися до практики голландців у питаннях добору суддів. Із великої кількості претендентів на посаду судді вони відбирають найбільш кваліфікованих юристів методом визначення кваліфікаційних ознак, а потім впродовж певного часу шляхом неодноразових співбесід представників органу з добору суддів вивчають особисті моральні якості претендентів, зводять їх до кількості трьох на одну посаду, яких і рекомендують колективу суду.

За таким підходом посаду судді обіймає висококваліфікована особа, яка за своїм моральними якостями, комунікативністю, організованістю, виваженістю тощо здатна у розумні строки, з урахуванням обставин, наданих сторонами доказів, професійно розглянути справу та ухвалити правосудне рішення.

Проте Вища кваліфікаційна комісія суддів України і за чинним законодавством, зокрема Законом України «Про судоустрій і статус суддів», яким передбачено виявлення у претендента на посаду судді й особистих морально-психологічних якостей, спроможна здійснювати формування надійного корпусу суддів.

Шотка Станіслав Олексійович Секретар кваліфікаційної палати Вищої кваліфікаційної комісії суддів України

Нещодавно довелося почути від колег-суддів думку про те, що Вища кваліфікаційна комісія суддів України і Вища рада юстиції, з огляду на більшість здійснюваних ними функцій, є своєрідним «судом над суддями».

Визначення видалося де в чому справедливим, особливо якщо врахувати, що Комісія має справу з діючими суддями, забезпечуючи, серед іншого, численні кадрові та дисциплінарні процедури в їх службовій біографії, а віднедавна ще і кваліфікаційне оцінювання всіх без винятку власників суддівських мантий.

Відтак надзвичайно важливим є питання про те, на яких принципах має ґрунтуватися поведінка членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Чинне законодавство і, зокрема, Закон України «Про судоустрій і статус суддів» прямої відповіді на це питання не дає.

Визначаючи у преамбулі до Закону функціонування судової влади та здійснення правосуддя в Україні на засадах верховенства права відповідно до європейських стандартів, цей Закон у частині першій статті 103 унормовує, що Вища кваліфікаційна комісія суддів України формується на основі принципів верховенства права, гласності, публічності та політичної нейтральності. При цьому відповідно до частини п'ятої статті 102 Закону члени Комісії повинні у своїй діяльності та поза її межами дотримуватися найвищих стандартів етичної поведінки, в тому числі принципів та правил етики, які застосовуються до суддів.

За таких обставин видається логічно послідовним і сутнісно правильним поширити на всіх членів

Комісії, незважаючи на те, яка саме інституція наділила кожного з них повноваженнями, Бангалорські принципи поведінки суддів, схвалені резолюцією 2006/23 Економічної та Соціальної Ради ООН від 2006 року.

Зокрема, мова йде про незалежність, об'єктивність, чесність та непідкупність, дотримання етичних норм, рівність, компетентність та старанність.

При цьому слід виходити із того, що незалежність у діяльності Комісії та кожного із її членів є передумовою забезпечення формування і сталого функціонування якісного суддівського корпусу та основною гарантією справедливого вирішення будь-якого питання в службовій біографії судді. Об'єктивність, чесність та непідкупність членів Комісії є необхідними умовами для належного виконання ними своїх обов'язків. Вони проявляються не лише у змісті прийнятого рішення, а й в усіх регламентованих діях, що супроводжують його прийняття. Спосіб дій та поведінка членів Комісії мають підтримувати впевненість суспільства в чесності та непідкупності вказаного органу в системі судоустрою України.

Дотримання етичних норм, демонстрація їх дотримання у поєднанні з компетентністю та старанністю, забезпечення рівного ставлення до всіх суддів, які постали перед Комісією, мають бути невід'ємною частиною діяльності кожного члена Комісії.

Лише дотримуючись цих вимог, член Комісії як суддя над суддями може розраховувати на довіру та повагу суспільства і суддівського корпусу в державі, а звернення до члена Комісії – «Ваша честь» – набуде свого первинного змісту і сприйметься не як обмовка, а абсолютно виправдано.

Макарчук Михайло Андрійович
Секретар дисциплінарної палати
Вищої кваліфікаційної комісії
суддів України

Актуальні питання судової реформи

Дозволю собі нагадати, що в новітній історії України не вперше порушується питання проведення судової реформи. Так, Постановою Верховної Ради України «Про Концепцію судово-правової реформи в Україні» від 28 квітня 1992 року № 2296 головною метою судово-правової реформи і формування незалежної судової влади було задекларовано перебудову судової системи, створення нового законодавства, вдосконалення форм судочинства і визначено принципи такої реформи.

Указом Президента України «Про Концепцію вдосконалення правосуддя для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів» від 10 травня 2006 року № 361 було зроблено наступну спробу провести судову реформу, метою якої визначено вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів, забезпечення становлення в Україні правосуддя як єдиної системи судового устрою та судочинства, що функціонує на засадах верховенства права і гарантує право особи на справедливий суд.

7 липня 2010 року Верховною Радою України були внесені зміни до Закону України «Про судо-

устрій і статус суддів» і зміни до процесуального законодавства. Частина юридичної спільноти зазначені зміни сприйняла як реформу судової гілки влади, яка підняла питання верховенства права і правової визначеності на вершину судочинства. Інша частина юристів внесені зміни сприйняла як намагання влади обмежити доступ до правосуддя і спробу підкорити судову гілку влади іншими гілками державної влади.

Події періоду Революції гідності вкотре підтвердили необхідність вдосконалення судової гілки влади та необхідність проведення судової реформи.

Будь-яка реформа – це комплекс заходів, спрямованих на досягнення мети. Судова реформа не є винятком і має бути спрямована на вдосконалення судової гілки влади в цілому. 8 квітня 2014 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні», 16 вересня 2014 року – «Про очищення влади», а 12 лютого 2015 року – «Про забезпечення права на справедливий суд», які сьогодні певною мірою регулюють питання судової реформи.

Судова реформа жваво обговорюється як на

побутовому рівні, так і серед політиків, науковців, практикуючих юристів. Разом з тим обговорення судової реформи зводиться, як правило, до кадрових питань, та й то з огляду на рівень довіри до діючих суддів, їх спроможність здійснювати судочинство та виносити законні і справедливі рішення. Такий підхід до питань судової реформи обґрунтовується критично низькою довірою суспільства до судів і суддів. Я не можу заперечити цей факт, оскільки він дійсно має місце. Але необхідно звернути увагу на те, що оцінка діяльності будь-якого органу державної влади ґрунтується на інформації, якою володіє суспільство. Робота Верховної Ради України та її ефективність як органу державної влади оцінюється з інформації, розміщеної в акредитованих засобах масової інформації, і прямих трансляцій її засідань. У такий же спосіб оцінюється суспільством і робота Кабінету Міністрів України.

Водночас робота судової гілки влади не є настільки публічною, і її ефективність оцінюється не за результатами розгляду судових справ в цілому по Україні, а за результатами розгляду окремих справ, які викликали резонанс у суспільстві.

Для того, щоб правильно оцінити дії будь-якого органу державної влади чи державного службовця, суспільство повинно володіти достовірною інформацією, а у випадку із судовою гілкою влади – ще й знати і розуміти засади судочинства в Україні.

Однією із засад цивільного, господарського, кримінального та адміністративного судочинства є здійснення судочинства на засадах змагальності сторін та встановлення обставин у справах на підставі доказів, які сторони надають суду. Винятком із цього правила є спори у справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень, в яких обов'язок доказувати правомірність свого рішення, дії чи бездіяльності покладено на відповідача, якщо він заперечує проти адміністративного позову.

Досвід роботи у місцевому, апеляційному, Вищому спеціалізованому суді України з розгляду цивільних і кримінальних справ, а зараз і у Вищій

кваліфікаційній комісії суддів України, дозволяє мені зробити висновок про те, що суспільство дуже поверхнево знає засади судочинства і мало розуміє їх. Серед осіб, які самостійно (не через адвоката) подають заяви до суду, поширена думка про те, що заявник має лише повідомити суд про порушене право, однак мало хто розуміє, що факт порушення, заперечення або невизнання права чи законного інтересу підлягає доведенню належними та допустимими доказами. Це особливо стосується цивільного судочинства, оскільки переважна більшість заяв подана особами, які не мають юридичної освіти і не зверталися за юридичною допомогою до спеціалістів. Зазначені обставини також свідчать про те, що громадяни не вміють захищати свої права у суді.

Питання роз'яснення суспільству засад судочинства в Україні, навчання громадян захищати свої права у суді є не менш важливими і мають бути частиною судово-правової реформи, але вони залишилися поза увагою та не обговорюються.

2 червня 2011 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про безоплатну правову допомогу», який визначив підстави та порядок надання безоплатної правової допомоги. На підставі цього Закону створені центри з надання безоплатної первинної правової допомоги. Разом з тим такі центри, на мою думку, не змогли істотно вплинути на рівень правосвідомості суспільства.

З огляду на це вважаю, що питання навчання громадян правовому захисту своїх прав та законних інтересів у суді має стати частиною судової реформи, оскільки обізнаність громадян про засади та принципи судочинства в Україні буде одним із стримуючих факторів порушень процесуальних прав сторін при розгляді судових справ і стимулюватиме сторони до виконання своїх обов'язків з доказування вимог чи заперечень, а в кінцевому результаті позитивно вплине як на рівень судочинства в Україні, так і на рівень довіри до судової гілки влади.

**Василенко Андрій
Володимирович**
Член Вищої кваліфікаційної
комісії суддів України

Судова реформа є надважливою складовою комплексу структурних реформ, які повинні відбуватися в Україні відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5. Необхідність приведення вітчизняної судової системи до стандартів правосуддя Ради Європи та європейських практик випливає із зобов'язань України за Угодою про асоціацію України з Європейським Союзом та є передумовою успішної інтеграції нашої країни у європейське співтовариство.

У Висновку № 10 (2007) Консультативної ради європейських суддів для Комітету Міністрів Ради Європи щодо судової ради на службі суспільства наголошується на важливості того, що кожна держава повинна створити спеціальний орган чи органи, наділені повноваженнями захищати незалежність суддів як необхідного елемента держави, що керується верховенством права, і таким чином додержуватись принципу поділу влади.

Ці органи мають захищати незалежність як судової системи в цілому, так і окремих суддів, та водночас гарантувати ефективність та якість правосуддя, як це визначено в статті 6 Європейської конвенції про права людини, з тим, щоб посилити суспільну довіру до системи правосуддя.

Одним із таких органів у системі судоустрою України є Вища кваліфікаційна комісія суддів України, яка відповідає за формування суддівського корпусу, опікується питаннями суддівської кар'єри, проводить кваліфікаційне оцінювання суддів, здійснює дисциплінарні провадження.

Стосовно основних принципів судової реформи,

то зазначу, що всі вони викладені у низці міжнародних документів: резолюціях ООН, Бангалорських принципах, Європейській хартії про статус суддів тощо. Тобто ці принципи всім відомі, вони історично вироблені міжнародною практикою і частково зафіксовані в оновленому Законі України «Про судоустрій і статус суддів», Законі України «Про забезпечення права на справедливий суд».

Міжнародний досвід побудови судової системи і наш вітчизняний – це неподільні речі, тому нам потрібно наслідувати ті принципи і ту практику, яка на сьогодні є в світі. Нам необхідно виконувати свої зобов'язання щодо Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та за міжнародними актами універсального характеру. Україна має виконувати рішення Європейського суду з прав людини. Але, виконуючи міжнародні зобов'язання, використовуючи міжнародний досвід, не можна нехтувати і нашими позитивними надбаннями. Європейська комісія з питань ефективності правосуддя Ради Європи (далі – СЕПЕJ) чітко визначає, що судова система – це продукт соціального, історичного, культурного розвитку кожної держави.

Тому, якщо говорити про прийняття практик інших держав, то треба підходити до цього питання дуже обережно, з урахуванням багатьох чинників. Нам необхідно переймати краще із закордонного досвіду, те, що нам підходить, але не забувати про власний досвід та реалії, інакше реформа не буде працювати. Умовно кажучи, є три рівні. Перший – це обов'язкові принципи і норми, які нам необхідно імплементувати, оскільки це наші міжнародні зобов'язання. Частина з них вже працює, але іншу

частину ще треба адаптувати. Другий рівень – це рекомендації міжнародних організацій, наприклад, Ради Європи та консультативних органів, наприклад СЕРЕJ, Консультативної ради європейських суддів (далі – КРЕС) та інших. І третій рівень – це наш, національний. Тобто це наше законодавство і практика, які ми наразі намагаємося вдосконалити. Власне, це і є схема наслідування іноземного досвіду.

Крім того, приведення нашої судової системи до європейських та міжнародних стандартів – справа не тільки судової влади, а й інших гілок – законодавчої та виконавчої. І органи державної влади та посадові особи повинні дотримуватись зазначених стандартів.

Наведу два приклади.

У Висновку КРЕС № 10 йдеться, що одним із завдань органів судової влади є формування, збереження і розвиток іміджу судової влади. Слід розуміти, що це не просто імідж, а об'єктивна реальність, оскільки це питання довіри не влади, а людей до судової влади. Це те, що стосується кожної людини, це ефективність захисту інтересів кожного, зокрема економічних, соціальних та інших.

Водночас в Україні за участі представників інших гілок влади заради інтересів окремих політиків чи політичних сил розгорнуто безпрецедентну кампанію з дискредитації судової влади і суддів. Суспільству нав'язується думка, що судова реформа має полягати у простому звільненні всіх працюючих суддів і заміні їх на «чесних юристів». Заміні прямо зараз, без підготовки, але під керівництвом чергової тимчасової надзвичайної комісії, створеної народними депутатами.

При цьому ніхто з авторів такого «реформування» не бере до уваги принципи верховенства права,

забезпечення незалежності суддів, висновки Венеціанської комісії, європейські стандарти, а найголовніше – вони нехтують інтересами чотирьох з половиною мільйонів українців, справи яких зараз розглядаються у судах (їх число навіть більше, оскільки це тільки кількість справ, у кожній з яких можуть брати участь декілька осіб або захищаються інтереси підприємств та їхніх працівників).

Другий приклад – боротьба з корупцією.

Нове законодавство запроваджує інші умови формування суддівського корпусу, зокрема, суттєво знижено можливість ручного чи адміністративного втручання у процедури добору суддів, вирішення питань суддівської кар'єри, кваліфікаційного оцінювання суддів. Крім того, в країні створюється дуже потужна система антикорупційних органів з широкими повноваженнями. Це добре, і такі кроки суспільство вітає.

Проте не можна боротися з корупцією лише каральними методами, треба враховувати і соціальний аспект цієї проблеми. Мають бути створені умови для нормальної роботи, відповідний рівень заробітної плати і соціального забезпечення суддів та працівників апаратів судів.

Натомість те, що пропонують деякі представники виконавчої влади та депутати, наприклад, забрати у суддів всі соціальні гарантії, позбавити законодавчого закріплення цього поняття і надати Кабінету Міністрів України повноваження формувати апарати судів та фактично керувати ними, встановлювати розмір суддівської винагороди і заробітної плати працівників апаратів судів на власний розсуд кожного року аж ніяк не відповідає заявленим цілям і налагодженню роботи судової системи.

Весельська Тетяна Федорівна
Член Вищої кваліфікаційної
комісії суддів України

Однією з основних ознак правової держави є право на доступ до правосуддя та справедливий суд. Саме суд урівноважує суспільство. Завдання судової гілки влади – максимально надійний захист конституційних прав і свобод людини, а також законність та правопорядок у державі.

Моя професійна діяльність як судді Вищого адміністративного суду України протягом десяти років була пов’язана із захистом прав, свобод та інтересів особи від порушень з боку органів державної влади, який забезпечено прийняттям 6 липня 2005 року Кодексу адміністративного судочинства України та утворенням системи адмінсудів.

Моє призначення у 2014 році членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України саме Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини (омбудсменом: від швед. ombudsman «представник») вважаю символічним, оскільки на цей орган також покладено функції контролю за дотриманням законних прав та інтересів громадян органами влади.

Завданням Комісії є забезпечення формування корпусу професійних суддів, здатних кваліфіковано, сумлінно й неупереджено здійснювати правосуддя, забезпечувати захист гарантованих Конституцією та законами України прав і свобод людини і громадянина, інтересів суспільства і держави, а отже, напрям моєї роботи, як, власне і її ідея – незмінні: верховенство права й справедливості. Контроль же за належним відправленням суддями правосуддя здійснюється Комісією через розгляд скарг на їхню поведінку.

Для мене особисто важливо, щоб суддівський корпус був наповнений суддями, які володіють найвищими етичними стандартами, широкими правовими та соціальними знаннями, а скарга на суддю – розглянута на високому професійному рівні, об’єктивно і неупереджено, аби за жодних умов суддя не був безпідставно притягнутий до відповідальності.

Заріцька Анастасія Олексіївна Член Вищої кваліфікаційної комісії суддів України

Результати роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України свідчать про те, що переважна більшість скарг на дії суддів не містить беззаперечних підстав для притягнення їх до дисциплінарної відповідальності.

Аналіз таких скарг на виявлення причин звернення до Комісії часто свідчить про незгоду заявника з прийнятим судовим рішенням, особливо, коли воно було скасоване в порядку перегляду судами вищих інстанцій; намагання заявника впливати на суддю з метою забезпечення справедливого, на його думку, розгляду справи; бажання примусити суддю надати перевагу одним доказам у справі перед іншими або усунути суддю від розгляду справи з причин, які не є підставою для відводу судді в установленому законом порядку тощо. У таких випадках заявникам слід пам'ятати, що встановлена Комісією відсутність ознак дисциплінарного проступку у діях судді є підставою для відмови у відкритті проти нього дисциплінарної справи.

Обґрунтовані скарги, на жаль, непоодинокі. У них йдеться про недбалість суддів при здійсненні правосуддя, непрофесійне ставлення до безпосередніх обов'язків, свідоме ігнорування вимог закону та правил суддівської етики, зверхність, відсутність такту тощо.

Але сьогодні я не про таких. Я про тисячі суддів, які вірно служать Закону і народу України.

Передчуваю скептичні посмішки і дошкульні репліки нахшталт «А що, такі є?!» Тисячі, панове. Порядних, мудрих, вірних професії і людям, сумлінних в роботі, високопрофесійних і принципових. Вони роками реалізують судову владу в Україні, забезпечують розгляд мільйонів справ у різних

судових спеціалізаціях. На їх плечах важка ноша, оскільки мають надзвичайно відповідальний обов'язок – забезпечити кожному право на справедливий суд. Часто без житла, далеко від родини. Часто в умовах, про які без сліз ні говорити, ні слухати неможливо.

Не спішіть паплюжити, вникніть, розберіться. Вважаєте, що можете краще?! Приходьте, ставайте суддями і працюйте.

До речі, статистика свідчить, що лише незначний відсоток судових рішень від усіх ухвалених судами України скасовано вищими судовими інстанціями, однак шельмування усіх суддів без винятку набрало загрозливих обертів.

Звертаюся до всіх суддів України!

Ваша честь, через окремих з нас суспільство засумнівалося, чи ми спроможні, чи маємо Честь.

Усвідомлюючи значущість своєї місії, з метою зміцнення та підтримки довіри суспільства до судової влади ми, як судді України, зобов'язані демонструвати і пропагувати високі стандарти поведінки, у зв'язку з чим добровільно брати на себе більш істотні обмеження, пов'язані з дотриманням етичних норм як у поведінці під час здійснення правосуддя, так і в позасудовій поведінці (з преамбули Кодексу суддівської етики).

Закликаю! Невідкладно включіться в процес відновлення довіри до судової влади в Україні, а власне – довіри до судді, до нас з Вами.

Підтвердіть свою гідність і спроможність бути вірними присязі судді. Високим професіоналізмом і безмірною повагою до людей, які стоять по інший бік суддівського столу, заявіть про Вашу честь!

Луцюк Павло Сергійович
Член Вищої кваліфікаційної
комісії суддів України

Конституція України проголосила людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку найвищими соціальними цінностями, а утвердження й забезпечення її прав і свобод – головним обов'язком держави. Судова гілка влади забезпечує гуманізацію всіх правових інститутів. Це передусім виражається у відмові від пріоритету державних інтересів над особистими, у заохоченні таких взаємовідносин між державою і громадянином, що є підґрунтям належного забезпечення прав і свобод людини, взаємної відповідальності держави і громадянина.

У сучасних умовах зростає роль суду як основного інструмента захисту прав і свобод. Суд повинен в першу чергу захищати права людини і сприяти поєднанню інтересів сторін судової справи з вимогами законодавства та відповідати інтересам не тільки окремих осіб, а й суспільства в цілому.

Серед багатоманітності підходів із зазначеного питання в сучасних умовах демократичного розвитку нашої держави найбільш сприятливою є ліберальна концепція, відповідно до якої людина має природні невід'ємні права, обмеження яких здійснюється тільки в інтересах суспільства та винятково у спосіб, передбачений законом, обов'язки ж людини і громадянина випливають тільки із необхідності забезпечення прав і свобод інших членів суспільства, а в окремих випадках й інтересів суспільства в цілому.

Очевидно, що вирішення завдання, яке стоїть перед нашою країною щодо інтеграції в світове співтовариство, неможливе без врахування тенденцій його розвитку. Проведення державно-правових та соціально-економічних реформ впри-

тул наблизило українське суспільство до необхідності вирішення цих проблем, до сприйняття особистості не тільки як об'єкта, але й активного суб'єкта захисту, рівноправного партнера у взаємовідносинах з державою.

Функціонування права, функціонування судової гілки влади поза антропологічним виміром втрачає будь-який сенс, оскільки сама людина, а не держава чи будь-який інший інститут, і є першим та основоположним. Необхідно звернути увагу, що головною клітинкою усієї системи права й елементом міжнародних стандартів у антропологічному вимірі є людина, захист її прав та свобод. З огляду на це, виявляючи можливості й шляхи поліпшення такого стану, навряд чи можна заперечувати, що одним із них в усіх сферах буття людини та держави може бути вдосконалення саме правових засобів забезпечення прав громадян та судового їх захисту.

Усвідомлюючи необхідність змін в системі добору кадрів при формуванні кваліфікованого судового корпусу, вважаю, що потреба та прагнення реформ досягли критичної позначки. На вимогу суспільних запитів Верховна Рада України прийняла ряд законів, що направлені як на очищення суддівського корпусу від суддів, які тільки ганьблять статус судді, так і на відновлення довіри до суддів та виправдання природньої надії на справедливий суд. Не думаю, що тільки закликів до сумління суддів достатньо для виправлення ситуації та зміни ставлення суспільства до такої вкрай важливої інституції. Тільки комплексні та узгоджені дії суспільства й законодавця мають шанс зрушити з місця проблеми функціонування

судової системи. Адже, що б ми не говорили про ставлення до судів і суддів, все ж таки людство не придумало нічого кращого і законного, ніж вирішення всіх спорів і конфліктів у судах. І кожен з нас має внести свою посильну частку в цю нелегку і надто відповідальну справу. Для цього держава має надати та реально забезпечити гарантії незалежної суддівської діяльності, гарантувати верховенство права як при відправленні правосуддя, так і при формуванні системи судів в Україні. Система судів має бути зрозумілою для людей, а правосуддя – доступним. Існують різні моделі побудови судової системи держави, які могли б успішно виконувати свою функцію. Однією з таких і скористався законодавець, але, мабуть, не повною мірою врахував наші реалії, надавши право погоджувати Порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання суддів самим суддям, тобто тим, довіра до яких у суспільстві нині дуже мала. Не можна надавати право погоджувати процедуру відновлення довіри тим, до кого вона мізерна. Можливо, судді цим тішаться, але суспільство до цього не готове. І як наслідок – постійне зволікання із прийняттям остаточного варіанта Положення та бажання ухилитися від визначеної законом процедури оцінювання. Така позиція не лишилася поза увагою можновладців і парламентарів, котрі вживають реальні дії для того, щоб суддів проекзаменувати за тими ж принципами, що й оновлення міліції і прокуратури. Чи підтримую такі новачки – ні, говорити про обґрунтування можна довго і багато. Як приклад, могу навести такий аргумент. Зараз у суспільстві поширена думка, що довіряти суддям не можна тому, що за свою роботу з людей вони беруть гроші. Подібні переконання існують і стосовно лікарів. Наскільки такі твердження достовірні, я зараз не беруся стверджувати, але оскільки вони однаковою мірою стосуються обох професій, то до їх оцінки напрошується однаковий підхід. Тобто спочатку треба всіх звільнити, а потім набрати нових, молодих, недосвідчених, але чесних, котрі з часом навчаться якісно виконувати свої справи. Ініціаторів такої ідеї хочу запитати: а чи згодні ви, щоб складну операцію на вашому серці чи на іншому органі близької вам людини робив молодий і чесний, але іще недосвідчений лікар? Не переконаний. Так і тут, адже суд – це свого роду лікар конфлікту інтересів і вершитель людських дол. Вважаю, що має бути поєднання чесності, мудрості, порядності, кваліфікованості, молодості та досвіду. Переконаний, що ініціаторами цього мали б бути самі чесні і порядні судді, бо, якщо такі процеси ініціюватиме суспільство, то не важко передбачити, чим це закінчиться для суддів. І тоді навряд чи буде час і можливість розбиратися, хто із суддів працюватиме, а хто має покинути роботу. Шановні: «не кличте вовка із лісу!».

Діючі правові приписи заохочують чесних і порядних суддів і передбачають відповідальність поруш-

ників. Одним з головних заходів забезпечення роботи суду є механізм притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності. Це є складне державно-правове утворення, котре є неоднорідним, об'єктивно включає до свого складу найрізноманітніші форми й заходи, за допомогою й на підставі яких компетентні органи держави та її посадові особи (як і інші суб'єкти) конкретизовано чи опосередковано впливають на поведінку судді з метою впорядкування, охорони або витіснення з життя соціуму небажаних суспільних відносин. Існування засобів примушування зумовлено тим, що кожна людина має погоджувати свої вчинки з установленими в суспільстві правилами поведінки, розуміти можливість настання несприятливих наслідків, якщо ці процедури чи правила будуть порушені. За допомогою правових норм уповноважені на те суб'єкти здійснюють психологічний, дисциплінарний чи організаційний примус з метою забезпечення виконання й дотримання правових приписів. Як один з необхідних методів, спрямованих на підтримку суспільного порядку, примушування існує в будь-якому суспільстві. Його суттю є дія, в результаті якої людина поводить себе всупереч своїй волі, однак загалом в інтересах держави й суспільства.

Притягнення до дисциплінарної відповідальності має певні ознаки, а саме: є допоміжним методом державного управління, що завжди служить засобом захисту і способом охорони матеріальних і духовних цінностей від протиправних посягань і незаконних та необґрунтованих судових рішень; є відповідною реакцією на незаконне чи неправосудне рішення; вибіркове застосування до суб'єктів, які порушують правові приписи; види й обсяги дії заходів, що чітко регламентуються залежно від характеру правопорушень і конкретних обставин справи; настання примусу на підставі законодавчо визначеного видання відповідних праворегламентуючих актів; чітко й детально регулюється нормативно-правовими актами.

На сучасному етапі розвитку державотворення дисципліна судді набуває глобального значення та наповнюється новим змістом. Для її вивчення необхідно застосовувати системний підхід і розглядати через призму складної системи відносин, що включає в себе соціальні, економічні, психологічні та інші аспекти.

Рішення про притягнення до відповідальності судді є важливою подією, яка здатна вплинути на юридичний, морально-психологічний та соціальний стан особи. Воно зачіпає права і свободи людини, їх гарантії та недоторканність і захищеність від посягань, честь та гідність особи, її віру в справедливість і гуманність закону, професійність державних органів, що вживають всіх заходів щодо юридичної відповідальності, її обґрунтованості в кожному конкретному випадку.

Інколи доводиться чути плітки про те, що члени Вищої кваліфікаційної комісії суддів України діють як каральний орган стосовно суддів. Серед членів Комісії мені такі особи не відомі, тому що таких немає.

Особисто про себе можу сказати, що в Комісії я працюю для того, щоб ніхто із чесних і порядних суддів не був притягнутий до відповідальності, а тим, хто оступився, був наданий шанс для виправлення. Ті, хто використовує статус судді в особистих цілях, а інколи і знущається над людьми, мають із системи піти. Чим раніше вони це зроблять, тим краще буде для них і для суспільства.

Так сталося, що наразі судову систему і суддів не критикує тільки лінивий. Досить часто критика є конструктивною, але не можна сприйняти огульну критику. Ми хочемо, щоб суд був чесний і справедливий, а що кожен із нас зробив для справжнього авторитету суду і суддів? Кожен – від гаранта до пересічного громадянина – всі вважають чи не найбільшим нині злом в державі корумпований суд і

нечесних суддів, можливо, тому, що своїми успіхами не можуть похвалитися.

Переконали, що політика держави, позиція можновладця і кожного українця має бути такою: суд і судді в Україні не тільки кваліфіковані, а й спроможні вирішувати будь-які юридичні ситуації, а тих негідників (котрих чимало), які компрометують суд і державу, гнати із системи швидко і всіх.

Жоден закон ніколи не відновить довіри до суду, тим більше якщо навряд чи така довіра була, якщо цього ми не зробимо разом: це передусім самі судді, органи суддівського самоврядування, дисциплінарні органи, учасники процесу і кожен українець. Закликаю до цього всіх, хто переймається майбутнім України. Чим швидше ми всі разом це зробимо, тим раніше ми будемо жити в державі, за яку не буде соромно ні нам, ні нашим нащадкам.

У мене є одна заповітна мрія: хочу встигнути ще пожити в розвиненій, демократичній і успішній Україні, в якій буде функціонувати чесний та справедливий суд. Поспішаймо всі робити добру справу. Слава Україні!

Мішин Микола Іванович
Член Вищої кваліфікаційної комісії суддів України

Саме судді – конкретні люди з певним життєвим досвідом, соціальним рівнем та правосвідомістю, а не суд взагалі, акумулюють у собі цілі, засоби, культурні цінності суспільства й виступають від імені суду як соціально-правового інституту, встановлюють об'єктивну істину в конкретній судовій справі, яку розглядають в судовому засіданні, застосовують покарання та звільняють від нього, роблять помилки та виправляють їх тощо.

Професія судді – це відповідальна місія із розв'язання правових конфліктів і цю роботу необхідно виконувати вчасно та якісно.

Не бійтесь братися за незнайому справу: аматори збудували «Ковчег», а професіонали – «Титанік».

До судової справи слід підходити помірковано,

виважено, розгляд здійснювати неупереджено, з відчуттям відповідальності за прийняття та реалізацію рішень. Необхідно адекватно розуміти свої функції, суворо дотримуватись принципу законності, навіть якщо це суперечить політичній доцільності, що виникла в той чи інший момент.

Переконаний, що суддівський корпус України залишатиметься вірним складеній присязі, гідно виконуватиме свої високі обов'язки в ім'я законності, справедливості, гуманізму та захисту прав і свобод людини.

Працівникам судової системи та їхнім родинам бажаю жити з честю і по совісті. Нехай мир, добро і злагода завжди панують у ваших оселях.

Устименко Валентина Євгенівна Член Вищої кваліфікаційної комісії суддів України

Вища кваліфікаційна комісія суддів України розпочала свою роботу в складних умовах – під час істотних суспільних перетворень та стрімкої хвилі законодавчих змін.

Доводиться створювати нову нормативну базу для забезпечення діяльності Комісії, а також здійснювати кваліфікаційно-атестаційну та дисциплінарну практику за різними процедурами, передбаченими Законом України «Про судоустрій і статус суддів» у редакціях 2010 та 2015 років.

Новим складом Комісії напрацьований алгоритм командної роботи, який не виключає відповідальності кожного за прийняті рішення.

У виконанні обов’язків члена Комісії мені сприяє набутий професійний досвід судді та досвід участі в роботі органів суддівського самоврядування, зокрема Ради суддів України.

Так, під час підготовки Радою суддів України проекту Кодексу суддівської етики для затвердження XI з’їздом суддів України відпрацьовувалися питання етичних стандартів, пов’язаних зі статусом судді, та велися жваві дискусії щодо окремих положень цього Кодексу.

Сьогодні за систематичне або грубе одноразове порушення суддівської етики Законом України «Про судоустрій і статус суддів» (п. 3 ч.1 ст. 92) у редакції 2015 року передбачено дисциплінарну відповідальність судді. Визначення деяких положень щодо правил суддівської етики та присяги судді залишається оціночним, що створює певні труднощі під час визначення відповідних підстав дисциплінарної відповідальності судді та встановлення обставин, що свідчать про порушення суддею присяги. Отже, залишається актуальною необ-

хідність практичного напрацювання єдиних критеріїв такого визначення.

Актуальною залишається також і проблема надмірного навантаження суддів. Питання щодо визначення розумності такого навантаження постійно порушувалося і порушується суддями та неодноразово вивчалось Радою суддів України, але так і не знайшло свого вирішення.

Визнання навантаження надмірним має велике значення у дисциплінарній практиці Комісії. Стан навантаження суддів і стан оперативності правосуддя взаємозалежні. Значну частину скарг, що надходять до Комісії, становлять саме скарги на невжиття суддею заходів щодо розгляду заяви, скарги чи справи протягом строку, встановленого законом, зволікання з виготовленням вмотивованого судового рішення. Наявність таких обставин є підставою для дисциплінарної відповідальності судді. У таких випадках Комісія досліджує, чи не створювало надмірне навантаження об’єктивні перешкоди для вчинення суддею відповідних процесуальних дій протягом передбаченого процесуальним законом строку.

Лунають пропозиції щодо скорочення кількості суддів в окремих судах з причин зменшення кількості судових справ, які перебувають у провадженні цих судів. Однак такий аргумент не завжди переконливий. Зменшення кількості справ інколи може лише свідчити, що за таких умов навантаження судді тільки наближається до розумної норми, яка на цей час об’єктивно не визначена.

Розумне навантаження є однією із гарантій незалежності суддів. Сподіваюся на створення в нашій державі належних умов для незалежності суддів, мир та злагоду в суспільстві.

Прилипко Сергій Миколайович
Член Вищої кваліфікаційної
комісії суддів України

До окремого питання визначення правового механізму забезпечення права на справедливий суд

Україна вибрала стратегічний напрямок інтеграції до світової спільноти, запровадження загальнолюдських цінностей, забезпечення прав і свобод людини і громадянина. За європейськими стандартами держава повинна забезпечити механізм реалізації законних прав та інтересів громадян, де суд відіграє найголовнішу роль.

Конституційне визнання людини, її прав і свобод найвищою цінністю, проголошення України правовою соціальною державою висувають особливі вимоги до правового регулювання у сфері реалізації прав, його якості й ефективності. Особливо це стосується судового захисту прав і свобод людини і громадянина. Невипадково ст. 1 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» закріплює, що судову владу реалізують професійні судді шляхом здійснення правосуддя в рамках відповідних судових процедур. У свою чергу ст. 2 зазначеного Закону регламентує, що суд здійснює правосуддя на засадах верховенства права,

забезпечує кожному право на справедливий суд та повагу до інших прав і свобод, гарантованих Конституцією і законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Не викликає сумнівів серед правників теза, що забезпечення прав людини – головна мета правових систем сучасних демократичних держав. За характером і рівнем гарантованості прав можна зробити висновок про реальний стан правової системи держави. Саме за рівнем забезпечення прав людини і громадянина оцінюються ефективність діяльності органів державної влади та ступінь демократичності держави в цілому. Створення і функціонування всеохоплюючої системи захисту прав і свобод людини і громадянина є важливою юридичною гарантією їх забезпечення. І ця гарантія повинна реально забезпечуватися саме професійним й компетентним суддею.

Право на судовий захист – одне з фундаментальних прав людини, має виключне значення для панування справедливості в державі, відновлює довіру до державних інституцій, сприяє підвищенню добробуту громадян і всього суспільства в цілому. Зазначене право посідає важливе місце серед інших прав людини і є одним із засобів досягнення злагоди в суспільстві, сприяє соціальному миру, а також участі в житті суспільства всіх соціальних груп населення. Воно є невід'ємною частиною державної політики, президента та уряду і відіграє суттєву роль у недопущенні порушення прав громадян, зниження рівня життя населення тощо. У демократичних суспільствах із соціально орієнтованою економікою в основі державної політики лежать пріоритети людських цінностей, які визначаються через поняття «добробут людей», через можливість судового захисту порушених прав, через право за допомогою суду боротися зі свавіллям чиновників, бюрократичними проявами посадових осіб тощо. В умовах сьогодення виникає необхідність запровадження новітніх підходів щодо правового регулювання взаємовідносин людини і держави в умовах ринкової економіки, використання певних механізмів й засобів, передбачених законодавством, для забезпечення реалізації прав і виконання обов'язків.

Правозастосування ставить на порядок денний, а сучасна теорія права визнає, що проблеми, пов'язані з правовим регулюванням суспільних відносин, зокрема, проблема ефективності взаємодії процесів законотворення та застосування, є актуальними для будь-якої спільноти. Глибина усвідомлення суті цих проблем є свідченням рівня не тільки пізнання права як об'єктивного складного, багатоаспектного соціального явища, особливої форми регулювання суспільних відносин, а й усвідомлення самої ідеї права, шляхів та форм її реалізації в бутті конкретно-історичного суспільства не лише у вигляді певної системи понять, визначень, принципів, норм і інститутів, а й реальної дії цієї системи. Однією з важливих цілей права є сприяння досягненню реалізації діалектичної взаємодії об'єктивно зумовлених соціальних інтересів (приватних і публічних) у процесі їх реалізації в будь-якій формі соціальної взаємодії, у тому числі і в державно-організованому суспільстві. По суті, це дозволяє говорити про загальність правового впливу на кожного суб'єкта суспільних, зокрема правових відносин, що є важливою передумовою процесу створення і функціонування національної системи права, що є передусім процесом розкриття об'єктивно існуючих закономірностей суспільного розвитку і свідомого впровадження їх у праву дійсність. І в цьому правовому впливі неабияке значення має саме судова гілка влади, саме прозоре й справедливе здійснення правосуддя, без якого

неможливий будь-який розвиток суспільства та розбудова правової й демократичної держави.

Кожному громадянину гарантується захист його прав, свобод та інтересів, у розумні строки, незалежним, безстороннім і справедливим судом, а судова система забезпечує доступність до правосуддя. При цьому слід підкреслити, що законодавець постійно прагне вдосконалювати та підвищувати національні стандарти судоустрою і судочинства та забезпечити право громадян на справедливий суд (наприклад, Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд»). Серед низки гарантій щодо незалежності судді, який здійснює правосуддя, є особливий порядок його призначення, обрання, притягнення до відповідальності та звільнення. У цьому процесі великий обсяг роботи виконує Вища кваліфікаційна комісія суддів України (далі – ВККСУ). Це і складання кваліфікаційного іспиту, визначення рейтингу на посаду судді, проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді, розгляд питання про обрання на посаду судді безстроково, підвищення кваліфікаційного рівня судді, проведення кваліфікаційного оцінювання, притягнення до дисциплінарної відповідальності судді тощо. У своїй діяльності ВККСУ спирається на законодавство України та міжнародні стандарти у сфері судочинства, а саме: Основні принципи щодо незалежності правосуддя, схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та 13 грудня 1985 року; Висновок № 1 /2001/ Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо стандартів незалежності судової влади та незмінюваності суддів; Висновок № 3 /2002/ Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо принципів і правил, які регулюють професійну поведінку суддів, зокрема питання етики, несумісної поведінки та безсторонності тощо.

Суспільство ставить на порядок денний питання щодо оновлення судової гілки влади, запровадження правового й прозорого механізму щодо здатності судді здійснювати правосуддя, підтвердження професійного рівня судді тощо. В цьому напрямку ВККСУ у стислі строки виконала величезний обсяг роботи: розробила порядок і методологію кваліфікаційного оцінювання судді (розробила відповідне положення), положення про порядок проведення та складання суддею іспиту, окреслила напрямки тестування та виконання практичного завдання з урахуванням принципів інстанційності та спеціалізації, затвердила процедуру дослідження суддівського досьє, визначила механізм проведення співбесіди тощо. На жаль, слід констатувати, що не всі інституції та установи виконують приписи законодавства щодо оновлення судової гілки влади

й перевірки здатності суддів здійснювати правосуддя в суді відповідного рівня. В окремих випадках ВККСУ стикається з елементами зволікання і небажанням оновити судову гілку влади, виконати приписи законодавства та задовольнити очікування та надії щодо реформування судової системи України.

Забезпечуючи незалежність суддів, ВККСУ на підставах та у визначеному порядку застосовує до судді дисциплінарну відповідальність. При цьому необхідно зазначити, що на адресу Комісії надходить велика кількість скарг від громадян, фізичних та юридичних осіб, посадовців різного рівня. У своїй діяльності ВККСУ забезпечує ефективність юридичної конструкції дисциплінарної відповідальності суддів. Головна ідея – це ефективність правового впливу на суддю за належного рівня гарантій притягнення до відповідальності. Суддя, який не відчуває належного впливу заходів дисциплінарної відповідальності, сприйматиме її у подальшому як побажання, а не як правовий примус з боку держави і суспільства. При цьому надзвичайно важливим є неможливість встановлення заходів відповідальності суддів у підзаконних актах, а тим більше в локальних нормативних актах, особливо на підставі думок й побажань окремих політичних діячів чи політичних уподобань, що у підсумку може призвести до правового свавілля.

У процесі дисциплінарного провадження ВККСУ ставить перед собою два основних завдання: по-перше, сприяння реалізації громадянами права на справедливий суд відповідно до законодавства України; запобігання зволіканню розгляду судових справ, порушенню засад гласності та відкритості, правил суддівської етики, запобігання порушенню суддею прав і основоположних свобод тощо. По-друге, захистити суддю у разі незаконних і необґрунтованих скарг, при відсутності підстав для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності або коли скаржник зловживає своїми правами.

Робота ВККСУ, яка поєднує творчий підхід з вирішенням поставлених проблем, говорить про те, що цей орган виконує покладені на нього завдання та визначені цілі. Вдалили та логічно поєднаний вибір у вирішенні питань, розумне співвідношення теорії і практики, чіткість викладу в матеріалах дисциплінарних проваджень, аргументованість висновків і узагальнень свідчить про значний професійний рівень складу ВККСУ, що дає можливість позитивно оцінити її роботу.

Перехід до ринкових відносин, їх розвиток, що відбувається в Україні, впливає як на всю правову систему в цілому, так і на окремі її галузі й інститути. Нові політичні, економічні процеси та глобалізація економіки вимагають докорінного реформування найважливіших суспільних відносин, врегульованих правом. Не випадково найбільш важливою

метою законодавства України як демократичної, правової і соціальної держави є захист прав та інтересів громадян. При цьому, реформуючи законодавство, держава вимушена, з одного боку, забезпечити його відповідність ринковим умовам, а з іншого – щоб це законодавство захищало громадян від можливих соціальних негараздів, що виникають у процесі лібералізації законодавства та функціонування ринкової економіки. Цю подвійну взаємообумовлену задачу держава покликана вирішувати головним чином шляхом модернізації норм права, вдосконалення роботи судової гілки влади. Судовий захист стає ефективним засобом розробки сучасних концептуальних теоретичних положень, що стосуються взаємовідносин між суб'єктами права, оновлення низки норм у сфері судового захисту відповідно до міжнародних і європейських стандартів, а також конституційного положення, що людина є найвищою соціальною цінністю.

У своїй діяльності ВККСУ керується законодавством, приділяє увагу формуванню суддівського складу, дисциплінарному провадженню та системному підходу щодо притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності. Суттєва зміна парадигмальних засад розуміння інституту відповідальності суддів може здійснитись тільки тоді, коли створення права припинять приписувати зовнішнім джерелам. Слід зазначити, що в рамках дисциплінарних проваджень та виконання функцій, покладених на ВККСУ, використовуються сучасні новітні підходи в праві. Наприклад, концепція правового аутопойєзису, з позицій якої право є функціонально незалежною системою, яка відтворюється у власних специфічних операціях. Функціонування суспільства (розвиток та функціонування права) – це його постійне самовідтворення, стійкий процес відродження базових елементів, структур, функціональних зв'язків, що обумовлюють якісну визначеність соціальної системи. Аутопойєтичні системи – це такі системи, що мають здатність відтворювати свої основні компоненти, забезпечувати їхню зв'язаність, упорядкованість, підтримуючи тим самим власну ідентичність. Однак це не виключає змін усередині системи, появи нових елементів, нових залежностей і зв'язків, переструктурування нормативного порядку тощо. Саме на підставі зазначеного необхідно проводити правові реформи щодо функціонування судової гілки влади.

ВККСУ плідно працює в питаннях кадрової політики й кадрового забезпечення судів, яка включає в себе процес підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації як осіб, які претендують на призначення або обрання на посаду судді, так і самих суддів, процедуру прийняття суддею присяги, а також призначення осіб на адміністративні посади, ефективне управління людськими ресурсами тощо. При цьому ВККСУ постійно проводить роботу із впровадження у прак-

тику загально визнаних принципів і норм міжнародного права, міжнародних стандартів Ради Європи та Європейського Союзу, спрямованих на вдосконалення вітчизняної системи правосуддя, підвищення її ефективності, прозорості та доступності.

Значний обсяг роботи ВККСУ виконує з відсторонення суддів від посади у зв'язку з притягненням судді до кримінальної відповідальності. При цьому слід зазначити, що на даний час ні законодавство, ні судова практика не виробили загально визнаного формулювання терміну «відсторонення від роботи». У юридичній літературі із цього питання теж немає єдності поглядів, тому нерідко трапляються помилки в розумінні цього питання окремими політиками та посадовими особами. Як наслідок, норми, що визначають випадки й порядок відсторонення судді від роботи, часто трактуються розширено, а відсторонення нерідко ототожнюється з такими термінами як «переведення» або «звільнення».

У питаннях відсторонення суддів ВККСУ діє в межах чинного законодавства та визначених процедур, на підставі певних принципів щодо відсторонення судді, а саме: поєднання інтересів громадянина і держави; диференціації підстав цієї процедури; попереджувально-профілактичного харак-

теру відсторонення від роботи; всесторонньої правової захищеності відстороненого судді тощо. Указані принципи відсторонення судді бажано було б закріпити законодавчо, що сприятиме покращанню якості нормотворчості в цій царині, попередженню при цьому можливих помилок правозастосовної практики, підвищенню відповідальності ВККСУ, посилює правову захищеність суддів.

Проблема юридичної відповідальності загалом й дисциплінарної відповідальності зокрема є однією з центральних у правознавстві, оскільки право втрачає сенс без належного механізму забезпечення його реалізації, виконання, основною ланкою якого виступає саме юридична відповідальність.

Юридична відповідальність незалежно від її видів реалізується в чіткій відповідності із встановленими принципами. Принципи правового регулювання дисциплінарної відповідальності дають можливість глибше усвідомити вплив цих норм на суспільні відносини та основні напрямки їх розвитку в сучасних умовах. Принципи можуть виконувати свою роль тільки будучи опосередкованими конкретними нормами права. До переліку загально визнаних принципів належать такі: законність, справедливість, невідворотність, доцільність, індивідуалізація покарання.

Прапор Вищої кваліфікаційної комісії суддів України

Прапор Комісії синього кольору, на його тлі (фоні) у центрі зображено емблему Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. По периметру прапора – візерунок із листя

та ягід калини. Краї прапора оздоблені бахромою.

Автором ескізів символіки Комісії є художник Віктор Загородній.

Тітов Юрій Георгійович Член Вищої кваліфікаційної комісії суддів України

Честный гражданин может не подпасть под действие плохих законов, но тот же человек не может избежать дурного отправления правосудия, которое самый справедливый закон обращает в ничто
А. Ф. Конни

Умови сьогодення України як ніколи вимагають від державної влади формування дієвої судової системи.

Як зазначено у рекомендації Кабінету міністрів Ради Європи CM/Res (2010) 12 дієвість суддів та судової системи – необхідна умова для захисту прав кожної особи, виконання вимог статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, правової визначеності та віри громадськості у верховенство права.

Громадянське суспільство, шановні колеги, ставить перед судовою гілкою влади вочевидь зрозуміле завдання – ефективно здійснення правосуддя, яке є запорукою практичної реалізації принципу верховенства права та встановлення справедливості.

Комісія як орган в системі судоустрою відіграє важливу роль у цьому процесі, оскільки саме на неї покладено повноваження з добору кандидатів на посаду судді вперше, супроводження судді по кар'єрних сходах, контролю за виконанням суддями взятих на себе обов'язків перед суспільством.

Впевнений, у нас немає іншого шляху як виконати це завдання.

Бажаю всім нам здоров'я, добробуту і успіхів у цій нелегкій праці.

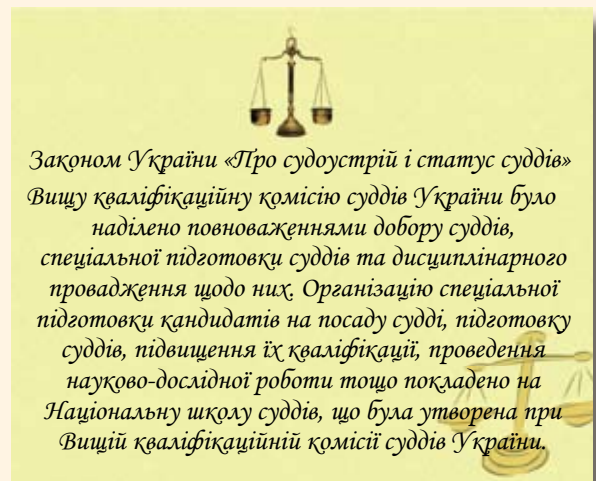
Під час періоду перебудови України (1985 – 1991 роки) ухвалюється Закон «Про статус суддів в СРСР» від 4 серпня 1989 року, в якому можна побачити значно розширену правову регламентацію інституту кандидата на посаду судді. У першу чергу вимогами, що ставились до суддів і народних засідателів, були неухильне додержання радянських законів, використання своїх знань і досвіду для виконання покладених на суди завдань, зобов'язання бути гідними свого високого звання. Встановлювались відповідальність та звітування суддів і народних засідателів перед органами або виборцями, які їх обрали.

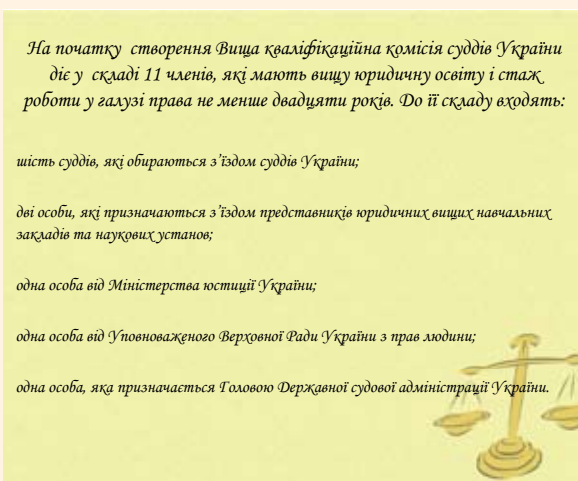
Після проголошення незалежності України 15 грудня 1992 року прийнято новий Закон України «Про статус суддів». Згідно з ним для вираження своїх інтересів судді утворюють органи суддівського самоврядування, яке реалізується через конференції суддів місцевих та апеляційних судів, збори та з'їзд.

Прийнятий Верховною Радою Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 року, що став першим етапом в реформуванні українського судочинства, закріпив статус Вищої кваліфікаційної комісії суддів України як постійно діючого органу в системі судоустрою України. До цього часу Комісія діяла на громадських засадах.

Законом України «Про судоустрій і статус суддів» Вищу кваліфікаційну комісію суддів України було наділено повноваженнями добору суддів, спеціальної підготовки суддів та дисциплінарного провадження щодо них. Організацію спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді, підготовку суддів, підвищення їх кваліфікації, проведення науково-дослідної роботи тощо покладено на Національну школу суддів, що була утворена при Вищій кваліфікаційній комісії суддів України.

На початку створення Вища кваліфікаційна комісія суддів України діє у складі 11 членів, які мають вищу юридичну освіту і стаж роботи у галузі права не менше двадцяти років. До її складу входять:

- шість суддів, які обираються з'їздом суддів України;
- дві особи, які призначаються з'їздом представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ;
- одна особа від Міністерства юстиції України;
- одна особа від Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;
- одна особа, яка призначається Головою Державної судової адміністрації України.

Відповідно до вимог Закону України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні», який набрав чинності 11 квітня 2014 року, було сформовано Вищу кваліфікаційну комісію суддів України у новому складі.

Емблема Вищої кваліфікаційної комісії суддів України

Рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 2 вересня 2011 року № 6089/зп-11 було встановлено символіку Вищої кваліфікаційної комісії суддів України – емблему, прапор, значок та заохочувальні відзнаки Комісії – нагрудний знак «Правосуддя і справедливість», Почесну грамоту і Подяку.

Символіка Вищої кваліфікаційної комісії суддів України відображає спільність інтересів її членів, підкреслює важливість її діяльності в житті суспільства. Емблема відображається на Почесній грамоті, Подяці, прапорі, нагрудному знаку та значку Комісії, на головній сторінці офіційного веб-сайта Комісії та офіційному виданні «Вісник Вищої кваліфікаційної комісії суддів України». Допускаються й інші випадки зображення символіки Комісії, зокрема в монографіях, збірниках наукових праць, у публікаціях в друкованих та електронних виданнях, які інформують про діяльність Комісії.

Емблема Комісії містить зображення вагів правосуддя, фасції, сувою пергаменту та пера. Сувій пергаменту символізує зведення законів, ваги правосуддя уособлюють справедливість, фасції – атрибут мудрості правосуддя. Фасції (лат. *fascēs*)

(інакше фаски, також лікторські пучки) – атрибут влади володарів в епоху римської імперії – вищих магистратів. Перетягнуті червоним шнуром чи пов'язані ременями пучки в'язів або березових прутів. Спочатку символізували право магистрату домагатися виконання своїх рішень силою. Поза межами міста у фасції встромляли сокиру (часто бойову сокиру), що символізувало право магистрату карати й милувати підданих (у містах вищою інстанцією для смертних вироків був народ). Право носити фасції було закріплено за ліктором. Згодом у геральдиці лікторські фасції стали символізувати державну і національну єдність. Вони також сприймаються як символ захисту державності. У такому трактуванні вони використовуються і в наш час.

Центральне зображення емблеми обрамляє поле з написом: «ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ».

Нижню частину композиції замикає стрічка з латинським написом: «JUSTITIA PIETAS» (у перекладі з лат. «справедливість і праведність»), що символізує багатовікову мудрість та традиції.

По периметру емблеми розташовані промені світла як алегорія сили розуму і честі.

Самсін Ігор Леонович

Голова Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (09.2010 - 10.2014)

Народився 30 листопада 1957 року в с. Сушне Радехівського району Львівської області. Трудову діяльність розпочав 1972 року. Закінчивши у 1983 році юридичний факультет Львівського державного університету ім. Івана Франка, був стажистом, адвокатом, завідував юридичною консультацією Калинівського району Вінницької області. 1987 року був обраний народним суддею Літинського районного народного суду цієї області, а 1990-го – суддею Вінницького обласного суду. 3 квітня 1995 року – суддя Верховного Суду України. Рішенням VII з'їзду суддів України від 3 листопада 2005 року Самсіна І. Л. обрано до складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. 30 березня 2006 року на організаційному засіданні Комісії – Головою Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Суддя вищого кваліфікаційного класу. Заслужений юрист України. Нагороджений Почесною грамотою Верховної Ради України, Почесною грамотою Кабінету Міністрів України. Має Почесну відзнаку Верховного Суду України «За вірність закону».

Пінчук Микола Григорович

Заступник Голови Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (09.2010 - 10.2014)

Народився 11 серпня 1947 року на Чернігівщині. В 1974 році закінчив Харківський юридичний інститут. 3 березня 1974 року працював народним суддею Сосницького району Чернігівської області. У 1977 році був обраний суддею Чернігівського обласного суду. У 1983 році призначений заступником начальника відділу юстиції Чернігівського облвиконкому, у 1985 році обраний суддею Верховного Суду України. 1994 року обраний до складу військової судової колегії Верховного Суду України. Генерал-лейтенант юстиції.

Рішенням X позачергового з'їзду суддів України від 16.09.2010 призначений членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, а 10.10.2011 обраний заступником Голови Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Кандидат юридичних наук. Заслужений юрист України.

Марцинкевич Анатолій Миколайович
Секретар Вищої кваліфікаційної
комісії суддів України
(09.2010 - 07.2014)

Народився 1 серпня 1957 року на Хмельниччині. Трудову діяльність розпочав у 1977 році. Після закінчення у 1989 році юридичного факультету Харківського юридичного інституту був стажистом Хмельницького міського суду, виконуючим обов'язки судді Хмельницького міського суду, консультантом з питань правової роботи Хмельницької обласної Ради народних депутатів та консультантом юридичного відділу Хмельницького облвиконкому. У 1991 році був обраний суддею Хмельницького міського суду, а в 1998 році – суддею апеляційного суду Хмельницької області.

3 грудня 2002 року по вересень 2010 року обіймав посаду першого заступника голови апеляційного суду Хмельницької області. З вересня 2010 року рішенням Х позачергового з'їзду суддів України призначений членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та в жовтні 2011 року обраний секретарем Комісії.

Маслій Володимир Іванович
Член Вищої кваліфікаційної комісії
суддів України
(09.2010 - 10.2011)

Народився 7 травня 1962 року в с. Нетребівка Томашпільського району Вінницької області. Після закінчення у 1988 році Свердловського юридичного інституту (Російська Федерація) розпочав свою трудову діяльність на посаді адвоката юридичної консультації Томашпільського району Вінницької області. У 1991 році Вінницькою обласною радою був обраний суддею Чернівецького районного суду Вінницької області та призначений головою цього суду. У 2000 році переведений суддею Немирівського районного суду Вінницької області та призначений головою цього суду. Верховною Радою України в 2005 році обраний суддею апеляційного суду Вінницької області. У 2006 році переведений суддею апеляційного суду м. Києва. У 2007 році обраний суддею Київського апеляційного адміністративного суду м. Києва. 16 вересня 2010 року рішенням з'їзду суддів України обраний членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. 16 вересня 2010 року на підставі рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України обраний секретарем Комісії.

Мельник Микола Григорович
Член Вищої кваліфікаційної комісії
суддів України
(09.2010 - 12.2014)

Народився 14 травня 1953 року на Кіровоградщині. В 1980 році Мельник М. Г. розпочав свою наукову діяльність спочатку слухачем, ад'юнктом Київської вищої школи (Академії) МВС СРСР імені Ф. Е. Дзержинського, згодом – викладачем, старшим викладачем, доцентом кафедри Академії МВС СРСР імені Ф. Е. Дзержинського, вченим секретарем Науково-дослідного інституту при Українській академії внутрішніх справ, доцентом кафедри цивільно-правових дисциплін Національної академії державної податкової служби України.

З червня 2010 року – професор кафедри адміністративного права і процесу Київського національного університету внутрішніх справ України, кандидат юридичних наук, полковник міліції у відставці.

З 2002 по 2010 рік працював помічником-консультантом народного депутата України.

Рішенням з'їзду представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ від 10.09.2010 Мельник М. Г. призначений членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Має почесне звання «Заслужений юрист України».

Віхров Володимир Васильович
Член Вищої кваліфікаційної комісії
суддів України
(10.2011 - 10.2014)

Народився 22 жовтня 1948 року у с. Єланчик Новоазовського району на Донеччині.

Трудову діяльність розпочав у 1965 році. Після закінчення Харківського юридичного інституту у 1978 році працював стажистом народного судді Індустріального районного народного суду м. Дніпропетровська.

У жовтні 1978 року Віхрова В.В. обрано народним суддею Індустріального районного народного суду м. Дніпропетровська, а в червні 1982 року – народним суддею, головою Красногвардійського районного народного суду м. Дніпропетровська.

З грудня 1987 по квітень 1995 року обіймав посаду начальника управління юстиції в Дніпропетровській області, в 1995-2010 роках був головою апеляційного суду Дніпропетровської області України.

Рішенням X позачергового з'їзду суддів України від 16.09.2010 Віхрова В. В. призначено членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Віхров В. В. – кандидат юридичних наук, нагороджений орденом «За заслуги» II і III ступеня, має почесне звання «Заслужений юрист України».

Горбачова Лідія Павлівна
Член Вищої кваліфікаційної комісії
суддів України
(09.2010 - 04.2014)

Народилася 10 липня 1950 року. Трудову діяльність розпочала у 1969 році. Після закінчення Харківського юридичного інституту з 1975 року працювала юрисконсульт, старшим юрисконсульт Харківського обласного підприємства «Побутрадіотехніка». У 1991-1992 роках – арбітр держарбітражу Харківської області, суддя господарського суду Харківської області, суддя Харківського апеляційного господарського суду.

З 2001 по 2004 рік – заступник голови Харківського апеляційного господарського суду, перший заступник голови цього ж суду.

Рішенням X позачергового з'їзду суддів України від 16.09.2010 призначена членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Заслужений юрист України.

Колеснік Галина Антонівна
Член Вищої кваліфікаційної
комісії суддів України
(09.2010 - 12.2014)

Народилася 12 липня 1946 року у с. Станове Томського району Курської області, Росія. В Україні проживає з 1954 року.

Трудову діяльність розпочала у 1967 році секретарем прокуратури м. Маріуполя Донецької області.

Після закінчення у 1971 році Харківського юридичного інституту була призначена на посаду помічника прокурора м. Маріуполя Донецької області.

У серпні 1979 року обрана суддею Жовтневого районного суду м. Маріуполя, а у 1982 році призначена головою цього суду, в якому пропрацювала до грудня 2006 року.

З 1983 року по 2000 рік була членом кваліфікаційної комісії суддів Донецької області. У листопаді 2006 року обрана суддею Донецького апеляційного адміністративного суду. Колеснік Г. А. має почесне звання «Заслужений юрист України».

Рішенням X позачергового з'їзду суддів України 16 вересня 2010 року призначена на посаду члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. З жовтня 2011 року - суддя у відставці.

Мікулін Віктор Петрович Член Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (03.2011 - 12.2014)

Народився 7 вересня 1960 року в селі Свобода Берегівського району Закарпатської області.

З 1983 по 1988 рік навчався на юридичному факультеті Військового інституту Міністерства оборони СРСР (м. Москва).

З 1988 по 1992 рік працював суддею військового трибуналу Уссурійського гарнізону (Приморський край).

З 1992 по 1995 рік – старший слідчий слідчого відділу УСБУ по Закарпатській області. З 1995 по 1998 рік – аспірант Академії СБУ. З 1998 по 2000 рік працював старшим викладачем кафедри кримінального права та процесу Національної академії СБУ. З 2000 по 2006 рік – завідувач кафедри кримінального права та процесу Національної академії СБУ. З липня 2006 по грудень 2006 року – проректор, перший проректор з навчальної роботи Національної академії СБУ.

З грудня 2006 року по серпень 2009 року – ректор Національної академії СБУ. Військове звання – генерал-майор.

Науковий ступінь – доктор юридичних наук. Вчене звання – професор.

Мікулін В. П. призначений членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України з'їздом представників вищих юридичних навчальних закладів та наукових установ 10 вересня 2010 року.

Сокуренко Дмитро Михайлович Член Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (09.2010 - 10.2014)

Народився 30 жовтня 1951 року в місті Самгородок Черкаської області. Після закінчення Київського державного університету імені Т. Шевченка у 1977 році працював стажистом народного судді, виконуючим обов'язки народного судді Шевченківського районного народного суду м. Києва. З липня 1978 року – народний суддя Дарницького районного народного суду м. Києва, з березня 1981 року – суддя Київського міського суду.

У вересні 1984 року був призначений на посаду заступника начальника відділу юстиції виконкому Київської міської Ради депутатів трудящих. З травня 1986 року – суддя Верховного Суду УРСР. З лютого 1989 року по червень 2013 року обіймав посаду начальника Головного управління юстиції у м. Києві.

Постановою Верховної Ради України від 16 травня 2013 року обраний суддею апеляційного суду Донецької області.

Наказом Міністра юстиції України від 16 вересня 2010 року Сокуренко Д. М. призначено членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Заслужений юрист України.

Фадєєва Ніна Миколаївна
Член Вищої кваліфікаційної комісії
суддів України
(09.2010 - 10.2014)

Народилася 7 березня 1944 року на Сумщині. З 1963 по 1968 рік навчалася в Харківському юридичному інституті.

1973 року Фадєєва Н. М. була обрана народним суддею Жовтневого районного народного суду міста Києва.

З 1979 по 1987 рік працювала старшим консультантом управління систематизації законодавства і підготовки законопроектів Міністерства юстиції України, а з червня 1987 року – суддею Радянського районного народного суду міста Києва.

З 1998 по 2005 рік – голова Старокиївського районного суду міста Києва, голова Печерського районного суду міста Києва. З червня 2005 року по жовтень 2009 року – суддя Вищого адміністративного суду України.

Відповідно до розпорядження Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 21 вересня 2010 року Фадєєва Н. М. призначена членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, суддя вищого кваліфікаційного класу.

Заслужений юрист України.

Шевкова Тетяна Анатоліївна
Член Вищої кваліфікаційної комісії
суддів України
(07.2014 - 12.2014)

Народилася 7 грудня 1949 року в Костромській області, Росія. В Україні проживає з 1971 року. Трудову діяльність розпочала в 1967 році секретарем судових засідань Антроповського районного суду Костромської області. В 1973 році закінчила ВЮЗІ. З 1971 року працювала юрисконсульт, начальником юридичного відділу підприємства міста Донецька. З 1992 року – арбітр арбітражного суду Донецької області. З 1993 року – суддя господарського суду Донецької області. З 2001 року – суддя Донецького апеляційного господарського суду.

Рішенням XI з'їзду суддів України від 22 лютого 2013 року обрана членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України на випадок вибуття члена Комісії.

Шаргало Віктор Іванович Член Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (09.2010 - 06.2014)

Народився 21 січня 1951 року в с. Михайлівці Шаргородського району на Вінниччині.

Після закінчення Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка у 1978 році працював стажистом, виконуючим обов'язки народного судді Макарівського районного народного суду Київської області.

У 1979-1983 роках – народний суддя Бородянського районного народного суду Київської області.

З 1983 по 1986 рік – суддя Київського обласного суду.

З 1986 по 1988 рік – заступник начальника відділу юстиції Київського облвиконкому. У 1988-1997 роках працював на посадах заступника начальника відділу юстиції Київського облвиконкому, на керівних посадах у Міністерстві юстиції України.

З 1997 по 2000 рік – заступник начальника управління узагальнення судової практики та аналізу судової статистики Верховного Суду України.

З 2000 по 2001 рік – суддя господарського суду м. Києва.

З 2001 по 2005 рік – суддя Київського апеляційного господарського суду; з 1 грудня 2005 року по теперішній час – суддя Вищого господарського суду України.

Рішенням Х позачергового з'їзду суддів України від 16.09.2010 призначений членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Заслужений юрист України.

Зайцев Михайло Петрович Член Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (07.2014 - 10.2014)

Народився 28 січня 1952 року на Вінниччині. 1984 року закінчив юридичний факультет Львівського державного університету імені І. Франка. З лютого 1985 року – народний суддя Бершадського районного суду. З 1989 по 2008 рік – голова цього ж суду. З 2008 року – суддя Київського апеляційного адміністративного суду. З січня 2011 року – суддя Вищого адміністративного суду України, двічі обирався зборами суддів секретарем судової палати цього ж суду.

Рішенням XI з'їзду суддів України від 22 лютого 2013 року обраний членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України на випадок вибуття члена Комісії.

Нагороджений грамотою Верховної Ради України. Заслужений юрист України.

Судовій реформі - наш професіоналізм та ініціатива!

Пономаренко Олена Георгіївна, керівник секретаріату Комісії

Биструшкін Олександр Олександрович, заступник керівника секретаріату Комісії

Департамент з питань суддівської кар'єри

Департамент з питань професійної кваліфікації суддів та кандидатів на посаду судді

Служба інспекторів

Відділ забезпечення діяльності Голови Комісії

Відділ підготовки засідань дисциплінарної палати та організації діловодства й відділ підготовки засідань кваліфікаційної палати та організації діловодства

Сектор організаційної роботи та забезпечення діяльності керівництва секретаріату Комісії

Відділ міжнародного співробітництва

Юридичне управління

Фінансово-економічне управління

Відділ по роботі з персоналом

Відділ статистично-аналітичної роботи

Сектори літературного редагування та видавничої діяльності

Управління інформаційних технологій

Відділ господарського та транспортного забезпечення

Відділ з питань доступу до публічної інформації, прийому та звернень громадян

Управління документального забезпечення

Зал засідань Комісії

Члени Комісії ухвалюють рішення

ВІСНИК

Вищої кваліфікаційної комісії суддів України

Передплатний індекс: 89521